

ĐAKOVACKI UZGOVI

JUBILARNA REVIJA 1967 - 1971

199 godina tradicije uzgajanja plemenite vinove loze
i proizvodnje visoko kvalitetenih vina i niz domaćih
i inozemnih priznanja za vina Mandićevca i Trnave
su garancije kvalitete Đakovačkih vina.

PIK ĐAKOVО

Na preagu malog jubileja

Velika folklorna slavonsko-baranjska manifestacija — Đakovački vezovi navršavaju petu godinu života i rada. U tom razdoblju postigli su željeni cilj. Iznijeli su na toplo srpanjsko sunce sav onaj sjaj, koji je oduvijek bio ponos slavonskog i baranjskog seljaka.

Prekrasni vezovi, još ljepša narodna nošnja, stare narodne pjesme, kola i običaji uz topot plemenitih lipicanskih konja postali su sadržaj Đakovačkih vezova i svojina čitave Slavonije i Baranje. I ne samo Slavonije i Baranje, već Hrvatske i Jugoslavije.

Vezovi su postali izraz bogatstva, ljubavi i privrženosti lijepoj našoj domovini.

Đakovački vezovi ne ističu prvake, ali imaju svoje najbolje. To su svi oni od Špišić-Bukovice, do Drenovaca i od Orubice do Draža.

Dobro nam došli!

Osjećajte se kao kod svoje kuće. Vrata Đakova su vam otvorena. Ponesite iz njegovog srca najljepše dojmove i predajte ih drugima, koji nisu mogli s nama dijeliti radost i veselje.

Sretno do godine!

Predsjedništvo
Đakovačkih vezova

Đakovački vezovi

PRIGODNA REVIJA

Đakovo, 2. srpnja 1971.

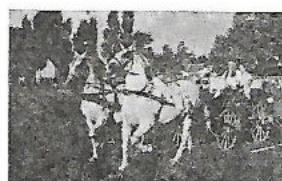
Iz sadržaja:

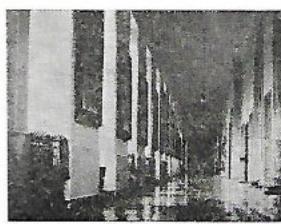
NAJ... NA VEZOVIMA
STR. 14. I 15.

1971. GODINE SE ODRŽAVAJU PETE JUBILARNE IGRE. O DOSADASNJIM MANIFESTACIJAMA MOŽETE PROCITATI NA STR. 2. I 3.

LIPICANSKE SVATOVSKUE ZAPREGE POBUĐUJU VELIKO ZANIMANJE POSJETILACA STR. 10. I 11.

ZA DIJECEZANSKI MUZEJ SE MALO ZNA. O BOGATIM ZBIRKAMA PISEMO NA STR. 6. I 7.

VEZOVI U OCIMA Tiska
I RADIJA. STR. 16. I 17.

Izdaje:
INFORMATIVNA SLUŽBA
ĐAKOVAČKIH VEZOVA

Redakcijski kolegij:

DIPL. ECC ZVONIMIR BENASIĆ, DRAGO ČAJKOVAC, IVICA DITRIH, EUGEN NJIRJAK, IVICA PAVIĆ, STJEPAN RECHNER, PROF. STJEPAN SOKOLOVIĆ, VERA SOKOLOVIĆ, MSGR. RUDOLF ŠVERER, MIJO ŽIVKOVIC, JOSIP ŽUGEC.

Odgovorni urednik:
STJEPAN RECHNER

Fotografije:
MARKO PERIĆ
I DRUGI AUTORI

Slika na naslovnoj strani:
PANORAMA ĐAKOVA ZA VRIJEME VEZOVA

CIJENA 2 DINARA

Tisk:
»Tipografija« — Đakovo

POVJESNICA ĐAKOVAČKIH VEZOVA

U srcu Slavonije, u Đakovu, niknula je 1967. ideja o folklornoj manifestaciji koja bi trebala pokazati sve bogatstvo narodnih nošnji i igara našega kraja. U to vrijeme rijetko su viđene djevojke i momci u svojim lijepim odorama. Bilo je to samo za vrijeme nekih blagdana, jednom ili dva puta godišnje, ali i to je bilo samo u okviru sela, a većina o stalog svijeta Slavonije i Jugoslavije nije mogla vidjeti ono što skriva naš narod. Samo slučajni prolaznik mogao je diviti se vezovima i dukatima na narodnim nošnjama, veseлим zvukovima tamburice i skladnim pokretima plesača. Sve to na svjetlo dana iznijeli su »Đakovački vezovi«.

Od 1967. godine do ove jubilarne 1971. kada se održavaju Pete svečane narodne igre Slavonije i Baranje mnogo toga je uređeno i poboljšano. »Đakovački vezovi« iz godine u godinu postaju sve veća manifestacija za koju se zna, ne samo u Slavoniji, Hrvatskoj i Jugoslaviji, nego i izvan granica naše lijepe domovine.

Ovim napisom pokušat ćemo probuditi sjećanje

na protekle godine »Đakovačkih vezova«. Bit će to kratak opis onoga što se dogodilo 1967., 1968., 1969. i 1970. godine. Podimo redom!

Prvi su »Vezovi« bili velika prekretnica u kulturnom životu Đakovštine i Slavonije. Pokušaj nekoljice marljivih ljudi je urođio plodom. Po prvi put je na svjetlo dana izšlo ono što je tijekom godina bilo zaboravljeno, po prvi put je na okupu bila čitava Slavonija u svojoj izvornoj odjeći. Na ovaj smotri je sudjelovala dvadeset i jedna grupa. Svaka je od njih pridoni-jela veličini »Vezova« pjesmom, igrom i svirkom. 1967. godine »Vezovi« su otvoreni na rukometnom stadionu »Partizan«, a u Velikom parku je održana revija narodnih nošnji Slavonije i Baranje. Zatim su iste grupe izvodile narodne igre i pjesme. Posebno su prikazane običajne igre »Ljelja« iz Gorjana. Na završetku ovog dijela programa ostalo je da žiri ustanovi koja djevojka nosi najljepšu narodnu nošnju.

Poslije podne je program nastavljen velikom smotrom svatovskih za-

prega Đakovštine s tradicionalno okićenim đakovačkim lipicancima. Isto-ga dana je organiziran i izlet autobusima i osobnim kolima u rekreacioni centar Đakovačku Breznicu pod nazivom »Slavonsko kolo i bećarac«.

Drugoga dana gosti i domaćini su posjetili povijesne i kulturne vrednote našega grada — katedralu, muzeje, izložbe narodnih nošnji i vezova i drugo.

Tako je bilo 2. i 3. srpnja 1967. godine, a pročitajmo kako su se »Vezovi« odvijali slijedećeg ljeta.

Iako je prošlo od prvih »Vezova« svega godinu dana, osjeća se nova svježina i novo bogatstvo u programu. Dvadesetak grupa je ponovo oduševilo brojne gledaoce. Te godine se »Vezovi« sele na novu ljetnu pozornicu u Velikom parku. U programu sudjeluju omladinske folklorne grupe iz Sl. Broda, Osijeka i Đakova.

Slijedećeg dana se održava tradicionalna svečana revija svih folklornih grupa i revija svatovskih zaprega Đakovštine. Po završetku revije počinje nastup folklornih grupa Đa-

kovštine i dijela Slavonije u Velikom parku. Svaka grupa, svaki sudionik bogato je nagrađen aplauzom, a pobjednik i lijepim nagradama koje dodjeljuju privredne i druge organizacije.

I te godine se sastaje žiri da dodjeli nagradu najljepšoj Slavonki.

Veliikim narodnim koncertom STD »Pajo Kolarčić« iz Osijeka uz sudjelovanje umjetnice Vere Sloboda u vrtu hotela »Palace« završavaju »Vezovi« 68.

Tek što su se ugasili reflektori, utihnula svirka i cika, Organizacioni odbor već misli na slijedeću godinu, na slijedeće »Đakovačke vezove«. Od članova koji sudjeluju u organizaciji »Igara« svatko zna svoja zaduženja i stoga »Vezovi 69« moraju usjetiti.

Program je obiman i teško ga je izvesti u samo dva dana predviđena za tako veliku manifestaciju. Svečano otvaranje »Igara« je na preuređenoj i znatoj ljepšoj ljetnoj pozornici u Velikom parku uz pozdravnu riječ predsjednika Općine Đakovo. I ove godine nastupa STD »Pajo Kolarčić« iz Osijeka sa so-

listicom Verom Svoboda. U tom programu sudjeluje i prvak drame iz Zagreba Mato Grković s prigodnom recitacijom. Zatim se redaju folklorne grupe s prigodnim pjesmama i igrama.

Svetla su se upalila i na pozornicu dolaze pjevači-amateri. Oni pjevaju izvorne narodne pjesme Slavonije. Natjecanje traje dugo u noć, ali nikom nije naporno, jer je lijepo i veselo. Možda se jedino preznojavaju pjevači i pokoji član zirija...

Drugog dana, tj. 27. srpnja, okuplja se masa gledalaca pored najprometnije ulice u Đakovu sve od Parka Slobode pa do ulaska u Veliki park. Očekuje se prolazak svečane povorke koju želi svatko vidjeti. U njoj su svi sudionici »vezova«. Vruće je, ali nitko se ne miče s mjesta sve dok i zadnja grupa ne prođe, a tada svi odlaze do ljetne pozornice gdje se nastavlja program. Smjenjuju se folklorne grupe i kulturno-umjetnička društva. Radosti duzine programa smotra se nastavlja poslije potile su djevojke ponjavizbor najljepše Slavonke u narodnoj nošnji. Ponovo

sudjeluje orkestar STD »Pajo Kolarić« iz Osijeka.

Dugo u noć traje vrtna zabava u hotelu...

Evo nas i kod »Đakovačkih vezova« održanih 25., 26. i 27. srpnja 1970. godine. Uvidjevši nemogućnost izvođenja ovakve manifestacije za samo dva dana, organizator odlučuje da se »Vezovi« produže za još jedan dan. Progostima i domaćinima sa željom da se ugodno osjećaju. Program počinje sa scenskom slikom »Đakovo je srce Slavonije« — koju su napisali prof. Pavle Blažek iz Osijeka i skladatelj i dirigent Julije Njikoš iz Zagreba. Sudjeluju recitatori Srednjoškolskog centra — gimnazije, pjevački zbor Osnovne škole »Vi. Nazor«, Vera Svoboda, tamburaški orkestar Radio Novog Sada i tamburaški orkestar Narodnog sveučilišta »August Cesarec« iz Đakova.

Zatim nastupaju najmlade folklorne grupe iz Slavonije i Baranje, a poslije njih amateri-pjevači narodnih pjesama.

Slijedećeg dana ujutro pruža se imponantna slika u gradu. Sudionici smotre prolaze glavnom ulicom. Svaka grupa pleše,

pjeva i svira. Na završetku svečane revije nalaze se svatovske zaprege. Sve je prelijepo da bi se ukratko moglo opisati. Svaka nošnja ima nešto posebno, nešto po čemu se ram je bogatiji i planski se odvija. Prilikom otvaranja »Igara« predsjednik Općine upućuje pozdrave prepoznaje iz kojeg su kraja sudionici revije.

Svi se okupljaju pored ljetne pozornice i očekuje se nastavak programa. Nastupaju folklorne grupe iz Slavonije i Baranje. Smjenjuje se jedna za drugom — četrdesetak grupa.

Poslije podne na nogometnom stadionu održava se nagradno natjecanje najljepših svatovskih zaprega.

Ponovo se svi vraćaju u park, nakon uživanja u ljepoti još ljepših grla u pregnutih u dvoprege i četveroprege, gdje do kasnog u noć publiku zabavlja Vera Svoboda.

Zadnjeg dana »Vezova« u 1970. godini nastavlja se tradicionalno biranje najljepše djevojke i snaše Slavonije i Baranje.

»Đakovački vezovi« završavaju prikazivanjem svatovskih običaja, pjesama

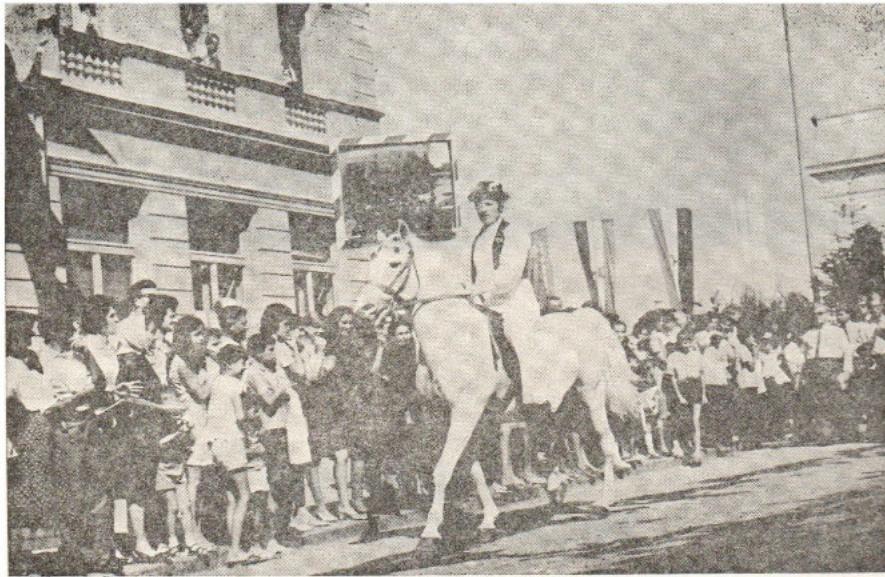
i igara na lijepom Gradskom kupalištu.

U vrijeme trajanja »Vezova« gosti i domaćini su mogli posjetiti izložbe likovnih umjetnika Slavonije, te izložbe etnografije, arheologije i numizmatike u Muzeju Đakovštine.

Sada nam preostaje samo da dočekamo ovogodišnje »Vezove« i da ih usporedimo s onima koji su prošli, da vidimo što će nam novoga donijeti. Bit će to opet jedan veliki doprinos kulturnom životu grada Đakova.

I. Ditrh

Đakovački vezovi 71. POKROVITELJ PIK BAKOV

PROGRAM

Petak 2. srpnja:

16.00 sati Svečano otvaranje igara uz riječ predsjednika Skupštine općine Đakovo.

16.30 sati Julije Njikoš: »Đakovo je srce Slavonije«, scenska slika za solo, zbor i tamburaški orkestar na tekst prof. Pavla Blažeka. Izvođe: Vera Svoboda, pjevački zbor Osnovne škole »Vladimir Nazore« pod ravnjanjem nast. Ivanke Milošević, recitatori Gimnazije Srednjoškolskog centra, folklorna grupa Osnovne škole »Ivan Goran Kovačić«, orkestar STD »Pajo Kolaric« Osijek, tamburaški orkestar Narodnog sveučilišta »August Cesarec« Đakovo pod ravnjanjem Franje J. Kosine. Dirigent Julije Njikoš.

18.00 sati Nastup najmladih folklornih skupina iz Draža, Gorjana, Trnave, Ilače, Vrpolja, Novih Perkovaca, Slavonskog Broda i Đakova.

20.00 sati »Nezaboravna pjesma Slavonije i Baranje« — natjecanje amatera-pjevača uz pratnju orkestra STD »Pajo Kolaric« i Narodnog sveučilišta »August Cesarec«.

Subota 3. srpnja:

10.00 sati Otvorenje izložbi: likovne Ivana Tišova u Izložbenom salonu, etnografske u Muzeju Đakovštine i poljoprivrednih strojeva OLT-a Osijek na gradskoj tržnici.

15.00 sati Izbor najljepše djevojke i snaše u narodnoj nošnji Slavonije i Baranje.

18.00 sati Večer pjesnika i književnika Slavonije uz sudjelovanje studenata Zavičajnog kluba Đakovštine na Hrvatskom sveučilištu u Zagrebu. Organizator Matica hrvatska.

20.00 sati Veliki koncert narodnih pjesama Slavonije na kojem sudjeluju Vera Svoboda, Gita Šerman-Kopljari, Blaženka i Pero Nikolin, Anica Šalek, Zdenko Dobek, Pero Križanović i orkestar STD »Pajo Kolaric«.

Nedjelja 4. srpnja

8.00 sati Velika smotra svih sudionika đakovačkim ulicama iz slijedećih mjesto: Draž, Gajic, Trnjanski Kuti, Donja Bebrina, Stari Perkovci, Đelatovci, Gradište, Vetrovo, Bizovac, Bošnjaci, Torjanci, Gundinci, Du-

boševica, Baranjsko Petrovo Selo, Sikirevci, Gorjani, Drenovci, Špišić-Bukovica, Sredanci, Đakovo, Velika Kopаницa, Semeljci, Šljivoševci, Kešinci, Ivanovci, Štitar, Novi Perkovci, Đakovački Selci, Ilača, Jaruga, Donji Andrijevići, Rokovci, Lužani, Noskovci, Opatovac i Orubica. Osim 1.200 izvođača u mimohodu sudjeluju 22 svatovske zaprege, te kao gosti sinjski Alkari, Bunjevcu iz Subotice i Sokci iz Bačkog Brijega.

»Ples, pjesma, običaji« — nastup folklornih skupina Slavonije i Baranje na ljetnoj pozornici u Velikom parku.

Turnir svatovskih zaprega iz Gorjana (7), Punitovaca (4), Koritne (2), Vučke (2), Viškovača, Preslatinaca, Tomašanaca, Sirokog Polja, Semeljaca, Đakovačkih Selaca i Đakovačke Satnice na igralištu Jedinstva. Izvan konkurenkcije četveropreg Pastuharne i jahačke discipline.

»Nikola Šubić Zrinski« — opera, koju izvodi HNK iz Osijeka na ljetnoj pozornici.

20.00 sati

BOGATE ZBIRKE U DIJECEZANSKOM MUZEJU

ŽUPNA CRKVA I OBRAMBENI ZID (NE) POZNANICE

Piše: msgr. R. Šverer

Godine 1952. biskup S. Bäuerlein osniva Dijecezanski biskupijski muzej sa svrhom da se na jednom mjestu prikupe i čuvaju svi oni predmeti, u prvom redu crkveni, koji nose na sebi biljež naše crkvene prošlosti bili oni samo povijesne, ili i umjetničke vrijednosti, jer su ti predmeti najsigurniji svjedoci naše prošlosti. Muzej je smješten u prostorijama biskupske doma u Đakovu. Sam biskupski dom je impozantna građevina u baroknom stilu. Njeno skladno pročelje s baroknim kurijsima na suprotnoj strani Strossmayerova trga čine harmoničnu cjelinu. Za obje građevine rekao je naš poznati povjesničar prof. Žabo da su, pored Strossmayerove katedrale, najveća vrijednost Đakova. Biskupski je dom izgrađen u tri vremenska razdoblja:

1. sjeverni dio uz katedralu s pogledom na trg izgradio je biskup Patačić oko godine 1703. To je najstariji dio, oko 240 g. star;

2. biskup Čolnić gradi ostali dio dvora prema trgu oko godine 1760. Taj je dio star oko 200 godina; i

3. dio dvora prema parku izgradio je 1821—1822. biskup Rafay, pa je taj dio star 150 godina. Biskup Rafay istodobno uređuje veliki park kraj dvora.

U pet velikih dvorana I kata zajedno s hodnikom dugim 72 m i dva velika stubišta smješten je Dijecezanski muzej koji ima ove zbirke:

1. galeriju slika i kipova, u prvom redu portreta biskupa, crkvenih dostojačanstvenika, kanonika i svećenika; u svemu: 234 platna. Portreti — 74 — su radovi poznatih slikara: Karasa, Mücke-a, Bužana, Jeny-a, Römela, Schrotberga i drugih. Osim portreta galerija slika imala više kipova i još 160 vlatna, većinom originalnih slika umjetnika počevši od slikara renesanse, baroka, Nazarenske škole, sve do slika naših slikara i kipara kao npr. Quiquereza, I-vekovića, Tisova, Tomerlini, Valdeca, Račkog, Raduša, Mesarosa, Mihaljevića i drugih. To su slike većinom sakralnog karaktera;

2. dvoranc stilskog namještaja iz epoha baroka, rokokoa, empire-a i bieder-mayera;

3. zbirku porculana u kojoj se posebno ističe porculan poznate bečke firme Nidermayer i kasnije carske tvornice sa signaturom košnice (Binnen-korp).

4. zbirku crkvenog teksta s primjercima iz XVIII stoljeća.

5. zbirku umjetnički obrađenog metala za liturgijske svrhe: kalcži, monstre, ciboriji i drugo crkveno posuđe i ostali predmeti kao npr. svjećnjaci, štapovi, rame, itd;

6. Strossmayerovu zbirku s uspomenama i dokumentima o biskupu Strossmayeru, kao npr.: njegovi osobni dokumenti, razne diplome, pisma, fotografije,

je, odijela i drugi predmeti.

7. Velika i veoma vrijedna numizmatička zbirka, koju je Dijec. muzeju poklonio g. Pero Vujović, poznati naš numizmatičar iz Zagreba, rođen u Semeljicima. Zbirka se sastoji iz bogate kolekcije numizmatike od rimskih vremena do danas. U zbirci se nalazi velika kolekcija plaketa, znački, broševa i puceta.

U sastav muzeja spada i dijecezanski, kaptolski i sjemenišni arhiv sa zbirkama povijet, pečatnika, kao i velika dijecezanska biblioteka.

Svakako ovdje treba spomenuti i vrlo dobro sačuvani srednjevjekovni obrambeni zid i podrumi, hodnike, koji su sačuvani, a služili su za izlaz iz utvrda dvora iz jednog dijela u drugi. Srednjevjekovni obrambeni zid iz XIII stoljeća sa zapadne strane zatvara kvadraturu koju čine sa sjeverne strane katedrala-bazilika, a s istočne i južne strane biskupski dvor.

Godine 1239. hrvatski herceg Koloman poklonio je bosanskom biskupu posjed Đakovo i Bleznu u Slavoniji. Zbog neprilika u Bosni (borbe s patarenima) bosanski biskup svečće boravi u Đakovu, a početkom XIV stoljeća Đakovo postaje stalno bavaršte biskupa. Odmah po dolasku u Đakovo biskupi izgraduju obrambeni zid za obranu od patarena (bogumila) kako je to bilo običaj u srednjem vijeku.

U dubrovačkom arhivu čuva se dokument iz g. pol250. koji spominje taj zid, i tvrdavu Đakovo.

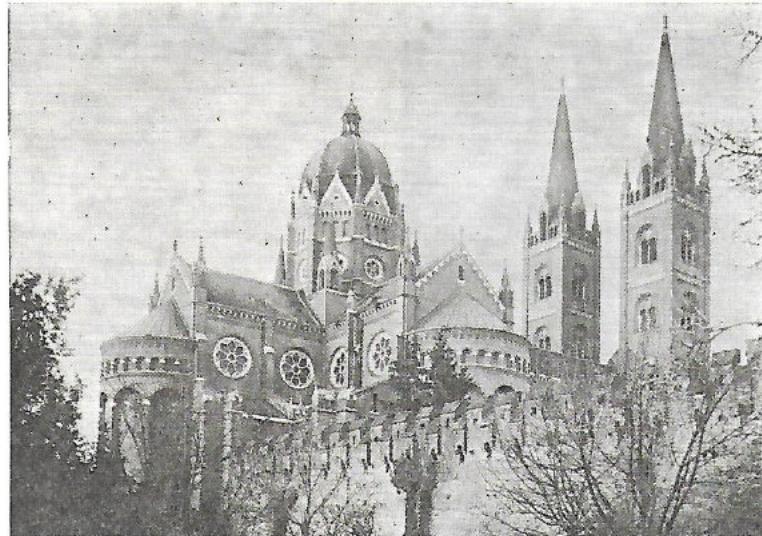
Prema tome sigurno je da ovaj zid potječe iz XIII stoljeća. Kako spada među najstarije srednjovjekovne spomenike Đakova, vrijedno je da ga spomenemo kad govorimo o Dijecezanskom muzeju.

Taj je zid odigrao i vrlo važnu ulogu u doba prodiranja Turaka u Slavoniju, pa je tako i Đakovo bilo pod Turcima od 1526. do 1689. Biskup Ogramić ulazi u Đakovo na čelu kršćanske vojske 1690. s križem u ruci i taj se križ i danas čuva u đakovačkom Dijecezanskom muzeju.

Pod nadzorom Dijecezanskog muzeja su i četiri kanoničke kurije izgrađene na tStrossmayerovom trgu sučelice katedrali. Poveljom carice Marije Terezije od 11. VI 1773. obnavlja se đakovački Stolni kaptol. Odmah iza toga pristupa se izgradnji četiri kurije za stanovanje kanonika a koje su dovršene g. 1776.

Jedan od najinteresantnijih i najzanimljivijih ostataka turskog vremena na teritoriju Slavonije, svakako je župna crkva Svetih Svetih u Đakovu.

Na pitanje kako je i kada nastala, tko ju je gradio i podigao, još nitko nije dao pravi odgovor, pa su to sve samo hipoteze. Historičar, kanonik Milko Cepelić, kao i biskup J. J. Strossmayer, bili su mišljenja, da je današnja župna crkva postojala ovakva

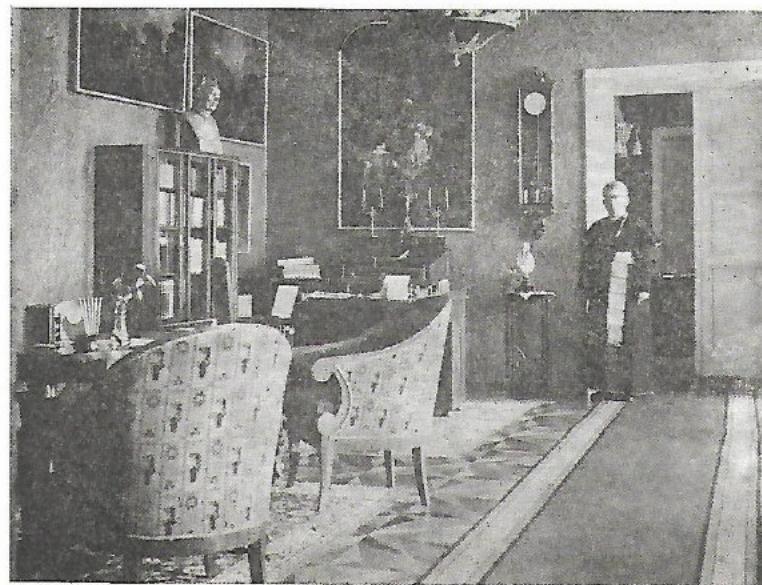
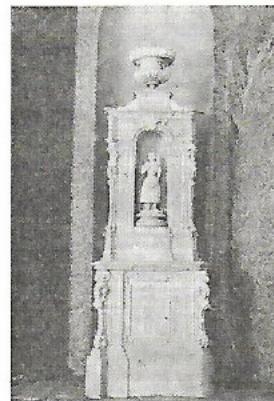

Slika gore: Obrambeni zid zapadno od biskupske dvore

Slika desno i dolje: Iz unutrašnjosti Dječezanskog muzeja

kakva jest, još prije dolaska Turaka u naše krajeve, dakle da je identična s crkvom sv. Lovre, koja se spominje u dokumentima iz 1336. godine. Drugi historičari, s prof. Szabom na čelu postavili su drugu hipotezu, koja izgleda mnogo vjerojatnija: Turci su pretvorili prijašnju župnu crkvu sv. Lovre u muhamedansku mošeju, jer je ta historijska činjenica dokumentarno dokazana. Kasnije su je napustili i srušili. Kada se turska vlast u našim krajevima posve učvrstila, Turci su podigli sebi svoju džamiju u bizantijsko maurskom stilu, kako se to još i danas razabire u ponutrici crkve. Po informacijama biskupa Bakića to je bila Hadži-pašina džamija. Da li ju je Hadži-paša gradio ili je on bio njezin zadnji gospodar, to se ne zna. Skladna kupola, koja snažno djeluje na svakog stručnog poznavaca graditeljske umjetnosti, počiva na kvadratičnom temelju. Poslije izgona Turaka iz Đakova 1697. godine biskup Nikola Ogramić pretvorio je Hadži-pašinu džamiju u katoličku crkvu sv. Đurđa. Vjerojatno je već za života biskupa Ogramića srušena stara turska munara. Sa građeno je i ukrasno predvorje. Ulaz je izgrađen u bidemajerskom stilu s dva jaka stupca postrance. Ta arhitektonска ljepota i sklad za ono vrijeme, došla je i u stari grb Đakova.

Msgr. R. Šverer

ZNAMENITI LJUDI KOJI SU

JOSIP-JURAJ STROSSMAYER 1815. - 1905.

U lijepom nizu velikana, koje je hrvatski narod imao u svojoj povijesti, vidno mjesto zauzima grandiozni lik J. J. Strossmayera, dakovackog biskupa i mecene hrvatskog naroda.

Biskup Strossmayer je rođen u Osijeku 4. II 1815. Pučku školu i gimnaziju završava u Osijeku, Bogosloviju u Đakovu, Budimpešti i Beču gdje je i doktorirao na filozofskom i teološkom fakultetu. Za svećenika je zaređen u Đakovu 16. II 1838. Kapelan je u Petrovaradini gdje je to u sobi župnog doma i obilježeno mramornom spomen-plочom. Pet godina je profesor bogoslovije u Đakovu. Od g. 1847–1849. je u Beču rektor svećeničkog zavoda Augustineum, i istodobno sveučilišni profesor i dvorski kapelan. 18. XI 1849. imenovan je dakovackim biskupom, pa je u Beču posvećen za biskupa po Apostolskom nunciju Msgr Viale Prela. U Đakovu je instaliran za biskupa 29. IX 1850. Od g. 1851, pa kroz punih 45 godina Strossmayer uz službu dakovackog biskupa, vrši i službu apostolskog administratora beogradske biskupije. Kroz punih 55 godina svoga biskupovanja Strossmayer je ne samo veliki biskup svoje biskupije, nego i mecena hrvatskog naroda. Strossmayer je osnivač i doživotni po-

krovitelj Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (1866), suosnivač Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu, osnivač galerije slike uz Akademiju u Zagrebu. Galeriji je tom prigodom darovao 250 platna, od kojih je ogromna većina još i danas izložena u njenim dvoranama. Godine 1868. dovodi biskup u Đakovu iz Ingenbohl u Švicarskoj prve sestre redovnice Kongregacije sv. Križa i osniva provinciju tih sestara u Đakovu. Strossmayer učestvuje na I vatikanskom koncilu (1869–70) s pet svojih znamenitih govorova koje je održao na latinskom jeziku, tako, da je sve prisutne zadivio svojom klasičnom latinskom. Počasni je doktor peštanskog sveučilišta, rimski konte i asistent papinskog prijestolja. Veliki je župan virovitičke županije (1861–62). Urešen je sv. palijem koji od Pape dobjivaju samo nadbiskupije.

Najveće životno djelo biskupa Strossmayera je gradnja dakovacke katedrale (1866–1882), koju on posvećuje: slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slozi i ljubavi naroda svoga. O stogodišnjem jubileju, računajući od početka gradnje, papa Pavao VI je Strossmayerovu katedralu podigao na rang bazilike.

Strossmayer je graditelj i drugih crkava po bi-

skupiji; u Osijeku — veličanstvene gotiske crkve sv. Petra i Pavla u Gornjem gradu; zatim: crkve u Erdeviku, Satnici i druge. Strossmayer je počasni i doživotni član mnogo brojnih domaćih i stranih društava, što dokazuju mnogobrojne diplome u arhivu biskupije. Mnoge škole, posebno u Đakovini, bilježe Strossmayera kao svoga velikog mecenu. Strossmayerovo prijateljstvo i darežljivu ruku osjetila su i mnoga društva i pojedinci izvan naše domovine, osobito među slavenskim narodima: Bugarima, Slovincima, Česima, Poljacima, Rusima i Srbima, jer je 45 godina bio i apostolski administrator beogradske nadbiskupije.

Strossmayer je umro u Đakovu 8. IV 1905. i pokopan u kripti svoje katedrale. Reljef na biskupovom grobu izradio je kipar Rudolf Valdec iz Zografa.

Slavu imena biskupa Strossmayera, ne samo u našoj domovini, nego idaleko širom svijeta, proniela su njegova velika djela, posebno dakovacka katedrala, Akademije znanosti i umjetnosti, Galerija slike, nastupi na I vatikanskom saboru i druga. Njegovo ime upisano je zlatnim slovima u spomenice mnogih društava, osobito kulturno-prosvjetnih.

Strossmayer je, vjeran svome biskupskom geslu: »Sve za vjeru i domovinu«, doista punih 55 godina svoga biskupovanja posvetio širenju slave Božje i svestranom radu za dobro svoga hrvatskog naroda.

Msgr. R. Sverer

ŽIVJELI I STVARALI U ĐAKOVU

MILKO CEPELIĆ 1853. - 1920.

Za Milka Cepelića kaže knjiga »Znameniti i zasluzni Hrvati«:

»Rodio se 20. IX 1853. u Vuki kraj Đakova, a umro 26. III 1920. u Đakovu. Cepelić je naš najbolji poznavač hrvatske narodne ornamentike i vezova, pa je o tom napisao niz radova, koji su ostali nesabrani. Popularizirao je đakovačku katedralu i napisao s Matijom Pavićem monumentalno djelo o Strossmayeru. Mnogo se bavio gljivarstvom i oko uređenja đakovačkog groblja. Sjajan govornik, odličan rodoljub, kremen značaj. Njega ide s Dr Neumanom glavna zasluga, što je pridigao narodu i političku svijest u Slavoniji i saradivao oko osnutka »Narodne obrane« u Osijeku, gdje je živo sudjelovao u radu tamošnjeg »Kluba hrvatskih književnika i umjetnika.« (Iz knjige: »Znameniti i zasluzni Hrvati 925—1925«).

U Enciklopediji Jugoslavije II — 1956, str. 354. piše za Cepelića da je bio sakupljač i obrađivač folklorne grade, tajnik biskupa Strossmayera i jedan od njegovih bliskih suradnika. Proučavao je život naroda i zalagao se za čuvanje i unapređivanje sejljačkog tekstilnog rukotvorstva. Svoju bogatu zbirku tkanja i vezova ostavio je Etnografskom muzeju u Zagrebu.

U »Autobiografiji«, koju je Cepelić napisao pred

kraj života, a koja se čuva u arhivu biskupije, opisuje svoje djetinjstvo i mladost u rodnom selu Vuki, pa kaže: »... tu sam ja sa seoskom djecom rastao i odrastao, i s njima najranije dane svoga života proveo. Uz tu djecu naučio sam sve narodne djetinjske, momačke i muževne igre i zabave. Naučio sve narodne pučke poslove, koje i danas u tančine, bolje nego koji se ljek, poznajem. Naučio divni hrvatski jezik... i ta me ljubav prema našem puku nije nikada oštavila.« Kada je kao mlađi svećenik bio imenovan najprije ceremonijarom, a kasnije tajnikom biskupa Strossmayera, Cepelić to u svojoj »Autobiografiji« ovako opisuje: »Iz takvog krila ljubavi prema našem seljaštvu« (misli ovdje na svoj roditeljski dom u Vuki) »našao sam se, navršivši jedva 24 god. života, opet na pravom vrelu ljubavi narodne, na krilu biskupa Strossmayera. U njegovom domu kupio se doduše svijet inteligenije Hrvatske i Slavonije, prvaci knjige i javnog života našega, ali se je njezgova i ljubav prema seljaštvu našem. Cijenile rukotvorine naroda našega. U dvoranama, kojih su stropovi bili urešeni umjetnim radnjama bećkog profesora Struma i kojima su tapetirane stijene u bile obložene slikama u mjetničke vrijednosti —

danas galerija slika u Zagrebu — a po onim sjajnim parketiranim podovima viđao si narodne čilime i trpeze i krevete... U takvoj kući, u takovu društvu, posve je naravno, da je još više rasla moja ljubav prema Hrvatskom narodu, navlastito prema našem seljaštvu.« Opisujući u svojoj »Autobiografiji« ljubav prema našem narodnom folkloru kaže: »A sada još dvije tri o tome, kako sam ja došao do sabiranja našeg narodnog veziva. Ja sam još kao dječarac najviše volio otarke — peškire, ručnike — tj. njihove lijepe utkane krajeve. Kada bi koga ručkonoša ili užinarka nosila na glavi korpu s jelom težacima, koscima ili žeteocima u polje, bila bi korpa vazda pokrivena otarkom kome bi krajevi otraga visjeli; pa ako su krajevi bili lijepo utkani, to bih ja daleko za njom trčao, da se nagledam lijepoga otarka. Isto su mu tako u svatovima najviše zanimali otarci, s kojima bi mlađa darivala kumove, djeverove i mladoženjenu svojtu. A ne manje i oni koje bi majka ili seja objesila o crkveni križ svoga milog i dragog pokojnika, pače među tima je znalo biti najljepših i najskupocjenijih otaraka, jer su se takovi kroz pol stoljeća i dulje čuvali u sanduku namijenjeni ovom ili onom pokojniku. Tako sam ja kao gimna-

zijalac, a pogotovo kao klerik, znao imati po koji lijepi svoj i s njime pokrivati svoju malu biblioteku. Ta imali su moji u Vuki dosta kuma iz prvih kuća sela. Kada sam kao mlađi svećenik došao u biskupski dvor, zatekao sam tamо slikare Seitzе, koji su također uvelike cijenili naše seljačke radnje, a pogotovo ih je cijenio mlađi slikar-pomoćnik, moj prijatelj Franjo Cremer, rođeni Düsseldorfa (8. XII 1908.). To je bila za mene prva pobuda, da sam počeo intenzivnije skupljati lijepu otarke i šarene tikvice, pa s njima darivati umjetnike. A potakao me na skupljavanje tih narodnih radnja i g. dr. Iso Kršnjavi, kada je otpremao galeriju slika u Zagreb. Iza toga je slijedilo moje posoblje, navlaštito pokrivači po trpezama i krevetu, sve u narodu rađeno. Kada je g. 1891. bila u Zagrebu jubilarna izložba našega »Gospodarskog društva«, onda su me nagovarali prijatelji, da i ja svoju malenu zbirku tamо pošaljem. Poštao sam ih i zbirka je proizvela udjeljenje...«

Mons Cepelić je umro u Đakovu 26. III 1920. i počiva na najljepšem mjestu, na ulazu, u đakovačko groblje, koje je on uređio.

Msgr. R. Šverer

BIJELI BISERI ĐAKOVŠTINE I HRVATSKE

Piše: dr. Z. Benčević

Stalni posjetilac svečanih slavonskih igara Đakovački vezovi od godine 1967. do danas njemački industrijalac Hans Joahim Mähl iz Hamburga dao je po završetku prvih igara 1967. godine slijedeću izjavu: »Ovo što sam vidio i doživio na slavonskim narodnim igrama u Đakovu, nisam vidio ni doživio nigdje u Evropi koju sam kao turist, planinar i lovac cijelu proputovao i doživljavao specifične zanimljivosti, a posebno narodne manifestacije i kreacije starih narodnih igara tih država. Organizatorima »Đakovačkih vezova« uspjelo je spojiti u nedjeljivu cjelinu pradjedovsku kulturu folklora, igara, pjesama, običaja i glazbe s originalnim svatovskim zapregama s bijelim konjima najstarije pasmine na svijetu — s lipicancima Đakovštine, koji su zadnjih godina poznati u cijeloj Evropi, pa i u Americi.«

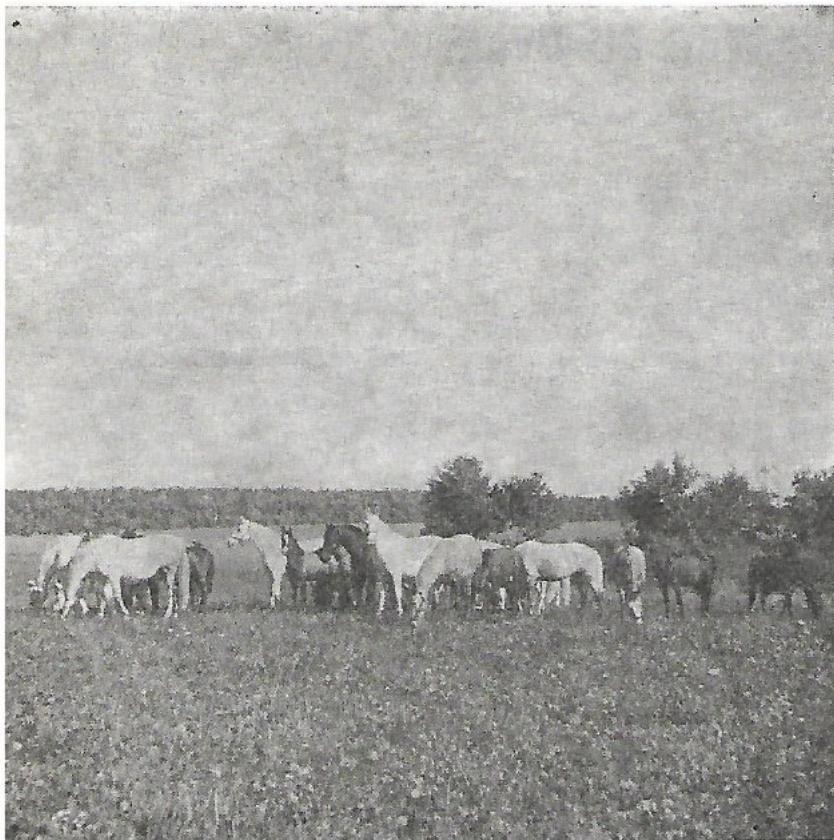
Švicarkinja Nancy Ruzio iz Züricha, koja je sa svojom kćerkom Sindom prisustvovala 1967. godine Đakovačkim vezovima — rekla je: »Kao veliki prijatelji izvornih narodnih manifestacija i ljubitelji plemenitih konja proputovale smo sve kontinente. Svuda smo manje više doživljavale lijepe i atraktivne spektakle, ali doživljaj iz Đakova nosimo kao posebni biser naših putovanja u našu Švicarsku.«

I tako bismo mogli nizati brojne izjave domaćih i stranih posjetilaca Đakovačkih igara koji su se oduševljavali masovnim scenskim prikazivanjem originalnog folklora seljačkog naroda Slavonije i Baranje i izvornim plemenitim lipicancima Đakovštine domaćeg seljačkog uzgoja.

Veliki narodni dobrotvor i biskup Josip — Juraj Strossmayer, osnivač Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, galerije slike i suočivač hrvatskog sveučilišta u Zagrebu, udario je 1854. godine temelje uzgoja konja lipicanke pasmine osnivanjem svoje lipicanske ergele u Đakovu. Nije Strossmayer, kao narodni čovjek, osnovao ergelu samo za potrebe biskupije i svoje, nego je zahtijevao i proveo, da se taj plemeniti uzgoj proširi na cijeli seljački uzgoj konja Đakovštine, što mu je i uspjelo.

Slike gore i lijevo dolje: Lipicanci na ergeli Ivandvor

Taj Strossmayerov rad na uzgoju plemenitog lipicanca nastavila je poslije oslobođenja naša narodna vlast od godine 1946. osnivanjem Državne pastuharne u Đakovu, danas Centra za selekciju konja SRH u Đakovu. Stručna služba pastuharne odmah si je postavila za glavni i isključivi zadatak: svoje stručno znanje i sve uzgojne osnovne elemente staviti u službu naroda, odnosno narodnog, seljačkog uzgoja plemenitih lipicanaca. I to je uspjelo.

Danas se bavi organiziranim uzgojnim radom 14 seljačkih konjogojskih udruga u cijeloj Slavoniji, koje svoje konje prodaju na evropska tržišta.

Nije današnja lipicanska ergela u Đakovu postala znamenita u Evropi, a i u Americi, po nekim mondenim nastupima skakanja preko prepona i galopskog natjecanja, gdje joj i nije mjesto, nego je postala poznata serioznim i stručno pripremljenim prikazivanjem svojih plemenitih lipicanskih pastuha u evropski opremljenim zapregama na najvećim međunarodnim turnirima Njemačke i Švicarske i sudjelovanjem na snimanju velikog američkog filma »Čudo bijelih pastuha« u Austriji, čiji je kreator bio nezaboravni velikan Walt Disney.

Ovim i ovakvim nastupanjem na inozemnim natjecanjima otvorila je đakovačka ergela vrata inozemnom tržištu i donijela koristi i ugleda svojim kooperantima — seljačkim uzgajivačima konjogojskih udruga, a samoj ergeli veliki broj zlatnih traka i drugih priznanja međunarodnih hipoloških foruma.

U knjizi utisaka Centra nalaze se odlične ocjene, između ostalih, i ocjena sveučilišnih profesora Cambrige — univerziteta iz Engleske, univerziteta iz Praga i ocjena dekana Poljoprivrednog fakulteta iz Kaira. To je za povijest uzgoja i rada lipicanske ergele u Đakovu veoma poučan i dragocjen dokument.

Lipicanci Đakovštine veliki su i dragocjen biser u kruni kulturnih i privrednih dostignuća toga lijepe i valovite kraja naše Slavonije.

Dolje desno: Uzvanici proslave 100-te obljetnice JAZU u pastuharni Đakovo

SLAVONIJA I BARANJA SESTRE SU DVIE

Piše: prof. S. Sokolović

Između Save, Dunava i Drave, te od zapadnih prigorja Papuka i Psunja gdje je teško povući granicu, do širokih srijemskih ravnica smjestila se pita ma, široka, a opet raznolika Slavonija. Raznolika je po svom izgledu, postanku, ljudima i bogatstvima, a ipak jedinstvena.

Na mjestu gdje je nekada ležalo Panonsko more, čije su suho dno nakon otjecanja prekrili nanosima prašine vjetrovi ledene doba i time stvorili osnovu plodnoga tla, vrijedne ruke slavonskog seljaka već četrnaest stoljeća izvlače plodine kao iz nepresušnog izvora. Istočna Slavonija je najplodniji dio Hrvatske i u tom pogledu nema prema. Zato se zove žitnicom Hrvatske. Ona je ravničarska, niska i blago zatalasana. Spušta se lagano na sjever k Dravi, a na jug do Save. Pejzaž prostora je potpuno kultiviran.

Na zapadu koji je nemiran, Dilj, Krndija, Papuk, Psunj i Požeška gora stvorile su drugačije mogućnosti pitomim prigorjima i planinskim pejzažima. Ovdje su se još uvijek zadražali ostaci starih slavonskih šuma kojih je u prošlom stoljeću bilo daleko više. Prigorja su iskrčena, obrađena i naseljena. Izmjenjuju se vinogradi, voćnjaci i njive. Brodsko vinogorje, Trnava, Mandičevac, Kaptol, Kutjevo, Feričanci i drugi dokaz su da se i prigorski pojaz može intenzivno iskoristiti. Planinski grebeni na visinama i do 984 m zadražali su prirodnji izgled. Ovaj nemirni kraj pobuni se samo ponekad u svojim potresnim žarištima, jer je ispresjecan nizom tektonskih pukotina, pošto je cijeli taj dio geološki star.

Naseljavanje prostora započelo je još u rimskom periodu. Ostaci iz tog vremena čuvaju se danas u muzejima slavonskih gradova. Nazivi rimskih naselja

kao Cibalae, Mursa, Marsoniea, Certisa i drugi dokazuju život i ekonomsko iskorištanje prostora veoma rano.

Čovjek — Slaven (lat. Sclevonia — slavenska zemlja), Hrvat, Slavonac od VII stoljeća, iako uz prekide a ipak stalno, naseljava slavonsku zemlju.

Turske najeze i osvajanje Slavonije od 1537. god. prorijedile su stanovništvo, ali se slavenski element ipak zadržao. Nakon oslobođenja 1687. god. stanovništvo se masovnije doseđiva; pripadnost Austriji i Mađarskoj dijeli je u Vojnu Kranjinu i civilni dio. I danas još za Slavonca iz južnih krajeva uz Savu upotrebljavamo naziv »graničar«. Ni tursko, ni austrijsko, ni mađarsko gospodstvo nisu mogli apsorbirati ovaj narod, ovu zemlju i lijepu ikavsku, široku, otegnutu šokačku riječ. Podrijetlo tog čovjeka teško je odrediti; — tko je dao više: da li tuzlansko, derventsko i pouško područje Bosne; da li Lika ili Hercegovina, no sigurno je da je svim tim mijenjanjima kroz stoljeća nastao čovjek koga zovemo Slavonac — Šokac. Prof. Bössendorfer izvodi ime Šokac iz mađarskog jezika (šo-sol, šokutac, šokac — čovjek iz područja soli), jer su mnogi doselili iz područja Tu zle gdje se već veoma rano eksplotirala sol. Krčenjem slavonskih šuma i preoravanjem plodne zemlje stvaraju se uvjeti za život, kako smo je nekad zvali, »bogate Slavonije«.

Čovjek slavonskog podneblja stvarao je, ne samo materijalna bogatstva koja su trajno uzidana u baroknim dijelovima osjećke Tvrđe, dvorcima slavonskog plemstva u Našicama, D. Miholju, Valpovu i drugim gradovima te ulicama Vinkovaca, Vukovara, Sl. Broda, Sl. Požege i Đakova, već i izvan granica paše i

zemlje. S ponosom ističemo da su se preko velikog mecene našeg naroda đakovačkog biskupa J. J. Strossmayera prilozi za gradnju i osnivanje JAZU u Zagrebu i đakovačke katedrale crpila iz ovih žitorodnih polja i starih hrastovih šuma.

Svoj duh i spretnost Slavonac je izoštravao i pokazivao kroz nepresušno izvorno narodno blago pjesama, interesantnih običaja, vezova i nošnji. S ponosom danas gledamo sve što su istančani narodni um i ruke stvarali kroz stoljeća, divimo se tome i čuvamo kao veliku baštinu predaka.

Od Požege do Ilaka, od Broda do Osijeka na malom prostoru kulturna blaga stvarana su kroz burnu povijest bitaka Gorjanskih, Matijevića, Ibršimovića i drugih. Oni su stvorili uvjete na osnovu kojih se razmahaо umjetnički duh Pannoniusa, Reljkovića, Kozarca, Botića, Tordinca, Waldingera, Krežme, Ivane Brlić-Mažuranić i drugih znanih i neznanih velikana.

Baranja, kao regionalna cjelina, je prostor između Drave, Dunava i Mecsek planine u Mađarskoj. U sastavu naše zemlje je samo njezin jugoistočni trokut presječen umjetnom granicom prema Mađarskoj. Pogled na zemljopisnu kartu daje utisak da taj kraj ne pripada matiči zemlji. Drava je prividno odvaja od Slavonije, a Dunav stvarno od Bačke.

Po svojoj gradi, postanku i izgledu jednaka je kao i Slavonija. Nanosi vjetra (les ili prapor) su i ovdje najvećeg prostanstva. U srednjem dijelu je Banova Kosa, u jezgri, kao i slavonske planine stare građe. Sam kut između Dunava i Drave je osebuhan; u hidrografskom čvorištu je nizak, močvaran, šumovit »divlji« Kopački rit. Mnogobrojni napušteni me-

andri i rukavci privlače ribiče iz široke okolice, a brojna divljač lovce Europe.

Već 1193. spominje se Baranjska županija naseljena Hrvatima i Mađarima koja se pružala i južno od Drave. Za vrijeme Turaka doseljava se ovdje srpsko stanovništvo, pa je Baranja danas konglomerat naroda: Hrvata, Mađara i Srba.

Nakon I svjetskog rata 1920.-god. Trianonskim ugovorom povučena je današnja umjetna granica prema Mađarskoj koja uvažava etnički princip. Prostor Baranje u kojoj je većinom južnoslavensko stanovništvo, pripao je kraljevini SHS. Sokci su i ovdje istog podrijetla kao i u Slavoniji; govore istim jezikom i imaju iste običaje. Razlikuje ih nošnja, ali pjesma i jezik ne. Od 18. stoljeća u Pečuhu se štampaju knjige na hrvatskom jeziku što dokazuje prisustvo vrlo jake skupine hrvatskog stanovništva u tom dijelu Panonije.

U svijetu je mnogo primjera da rijeke spajaju, a ne razdvajaju. I ovdje je rijeka Drava spona koja je integrirala Baranju i Slavoniju u jednu ekonomsku, prirodnu, etničku i kulturnu cjelinu. Slavonija i Baranja su dvije sestre, jer im je priroda dala isto, žitorodni prostor lesa, pitome brežuljke vinograda i šume uz rijeke. Ljudi su istog podrijetla i istog govora. Da ih nošnja ne razlikuje, teško bi se znalo govoriti li Šokac iz Draža, Gorjana, Duboševice ili Babine Grede.

Sudbina joj je bila teža. Duže je bila otrgnuta od svog organskog dijela, matice zemlje. Samo dva mosta, a kroz povijest jedan, spajale su je s Osijekom, no i to je bilo dovoljno da se veze održe, razviju i da postanu jedna cjelina.

Prof. S. Sokolović

Prof. PAVLE BLAZEK

SLAVONIJO

*Slavonijo, zemljo plemenita
Slavonijo, more zelenih livada,
Slavonijo, sjaju žutoga klasja,
Slavonijo, šuma beskrajnih,
Slavonijo, raskrsnice vjetrova,
Zemljo moja, zemljo ponosna!*

*Ej, Slavonijo — zemljo plemenita,
Puna žitni' polja — valovita....*

*Rodila si zemljo moja,
Ivana Panoniusa,
Rodila si, more moje,
Slavnoga Kanižlića,
Rodila si, šumo hrastova,
Nemirnoga Katančića,
Rodila si, travo zelena,
Plemenitog Reljkovića,
Rodila si, raskrsnice vjetrova,
Ponosnoga Topalovića,
Rodila si, njivo sunčana,
Dobročudnog Kolarića,
Rodila si, majko moja,
Dva neuništiva Kozarca,
Rodila si, rađala si,
Rađat ćeš beskraja.*

*Slavonijo, zemljo plemenita,
Slavonijo, suncem bremenita,
Slavonijo, livado zelena,
Slavonijo, zlatom navezena.*

*Slavonijo, zemljo plemenita,
Slavonijo, šumo tajnovita,
Slavonijo, ljepotom vječita,
Slavonijo, zemljo moja draga,
U ljudima svojim plemenita.*

(Izvod iz Scenske slike »Đakovo je srce Slavonije«)

N A J....

Folklorna grupa „JOSIP TKALEC“ najvjernija „Đakovačkim vezovima“

Omladinska folklorna grupa »Josip Tkalec« iz Sl. Broda nastupa ove godine po peti put na jubilarnim svečanim slavonskim igrama Slavonije i Baranje. Najvjerniji je pratićac »Đakovačkih vezova« i aktivni izvođač folklora, pjesama i igara Brodskog posavlja na »Đakovačkim igrama«.

Ova grupa djelovala je u okviru društva »Naša djeca« iz Slav. Broda kao sastavni dio folklorne grupe »Josip Tkalec«.

Folklorna grupa omladina iz Slav. Broda sudjelovala je na »Đakovačkim igrama« od 1967. do danas sa slijedećim programima:

1967. godine izveli su slijedeća slavonska kola uz pjesmu i pratnju vlastitog tamburaškog sastava: »Mladost«, »Rukavice«, »Slavonski drmeš«, »Seljančicu« i »Kolenike«. Sudjelovalo je ukupno 45 izvođača.

1968. godine mladi Brodani prikazali su narodni običaj Brodskog posavlja

»Brodski kirvaj« i dva spleteta slavonskih kola. Sudjelovalo je ukupno 50 izvođača.

1969. godine po inicijativi predsjednice društva »Naša djeca« drugarice Nade Konjević izveli su mladi Brodani stari narodni običaj »Ode dika u soldate« i dva spleteta narodnih igara ukomponiranih u taj stari narodni običaj. Sudjelovalo je opet 50 izvođača.

1970. godine brodska omladina izvela je stare žetvene običaje »Žetva« uz prikazivanje svih elemenata žetve i spleteta narodnih kola i pjesama, koje su se od davnine igrale i pjevale prigodom žetve. Sve ove narodne igre, pjesme i glazbu uvježbala je i vodila poznati i zasluzni koreograf folklora Marija Maksimović iz Slav. Broda.

Najmlađa izvođačica brodske grupe bila je Vla-

sta Dezmić, koja je u starosti od 4 godine nastupila na »Đakovačkim vezovima« 1970. godine u dueću starog narodnog kola »Vescio« sa svojim suigraćem Goranom Andrilovićem, stariom 6. godina, uz pratnju cijelokupne omladinske grupe i tamburaša.

Goran Andrilović nastupao ove godine po treći put na »Đakovačkim vezovima«, tj. nastupio je već godine 1969. u starosti od 3 i po godine. To je najmlađi sudionik »Đakovačkih vezova«.

Još jedan mladi izvođač brodske grupe istakao se na »Đakovačkim vezovima« 1969. godine je omladinka Dubravka Pesić osvojila prvu nagradu u natjecanju amatera pjevača s pjesmom »Oj lolo moja, crni ciganine«.

Brodska omladinska folklorna grupa dala je »Đa-

kovačkim vezovima« i najmlađeg amatera-pjesnika Gordana Konjević, učenicu V razreda iz Sl. Broda, koja je 1970. godine nastupila sa svojom pjesmom »Pozdrav Đakovačkim vezovima«. Gordana je i za ovu jubilarnu godinu posvetila vezovima tri svoje pjesme, »Slavonijo«, »Brodski vinograd« i »Mjesečina iznad Broda«.

Ove godine na jubilarnim svečanostima u Đakovu nastupit će mladi Brodani s 50-ero izvođača i to 16 u starosti od 47 godina, sa scenskom igrom »Kopa cura vinograd«.

I tako brodska omladina najmasovnije i vjerno ispunjava i ostvaruje osnovnu misao organizatora »Đakovačkih igara«, da se stara pradjedovska kultura prenosi na najmlađe koji će je dalje nastavljati i prenašati na pokoljena koja dolaze.

NA SLICI LIJEVO: GORAN ANDRILOVIĆ DESNO:
VLASTA DEZMIĆ, DOLJE: F. G. »JOSIP TKALEC«
IZ SLAV. BRODA

PONJAVCI

OD ROĐENJA DO GROBA

N A J.....

Baka Franca iz Kruševice najstarija učesnica

Đakovački vezovi u topile ljetne dane ne okupljaju samo mladost u narodnoj nošnji, već i sve one, kojima srce nadjačava godine, sve one koji uz tamburice nemirno poskakivaju i one koji ne zaboravljaju dobre stare, narodne pjesme.

Mnogo ih je takvih i svi su oni redovito pobrali buru aplautu. Među njima nalazimo i baku Francu Šumić (80) iz Kruševice kod Slavonskog Šamca. U dva navrata je bila na Vezovima. Sjećamo se njenog slobodnog nastupa pred velikim bro-

jem gledalaca. Svi su je pozorno slušali, ona ih je nasmijavala i zasluzila pljesak. Na kraju je još zapjevala, jer pjesma joj je priraslala uz veselo srce, pa rado koji put zaigra i zapjeva mlađencima u svatovima.

Evo tih stihova:
»Obrazi se naborali,
a nemam ni zubi,
al' mi srce zaželi,
da me dida u lice poljubi.«

Na vezove nije došla sa didom, jer je on morao ostati zbog stoke. Kod kuce kopa, »hekla« i »strika« bez naočala.

Još do nedavna bili su oni najljepši ukras svake naše hrvatske seljačke kuće. Njima su pokrivali klupe da sjednu kum i kuma poslije krštenja novorođenčeta, a i kad dođu drugi gosti. Jahaći su ih stavljali na konje mjesto sedla, a djevojke i snače pokrivale su sjedala u kolima i stavljale ih pred sebe na krilo kad su se vozile u drugo selo: u goste, u svatove ili u ljelige. Na Veliki četvrtak kitiće su djevojke ponjavcima Božji grob, a na Tiđelovo prave se još i danas svinice (sjenice). Prozori kuća kitili su se ponjavicama u crkvenim i drugim svečanostima. Sva ženska čeljad od djevojčica do baka, nosila je u crkvu preko lijeve ruke ponjavčić da na njega stane, klekne ili sjedne. Ponjavci su se veoma mnogo upotrebljavali u svakodnevnom životu, a kod smrti prekrivali su ponjavcima prostirku (odar). Ako su pokojnike ili pokojnicu vozili kolima u groblje, pokrili su škrinju ponjavcem.

Tako su ponjavci bili u svagdanjoj i svečanoj upotrebi i uljepšavali ljudima život od rođenja do groba.

Vrijedne ruke naših prabaka, baka i majki nisu nikad mirovale. Čim je prošao blagoslov kuća poslije Sv. tri kralja, unijele su stan u sobu i počele su tkati.

Kod ponjavaca je osnova od prede lana ili konoplje, pamuka ili vune. Putka je vuna.

Ponjavac je dug do 2 m, a sastavljen je od dvije pole. Sirina pole se kreće od 52 do 66 cm. Kada se ponjavac sašije i porubi, onda se potkiti. Potkite se tku na prste. Sada se najviše vežu prandže. Vuna se uvaci debelom iglom u ponjavac i onda se vežu razni uzorci (uzlanje).

Prema načinu tkanja ponjavci se zovu izlačiti, na prste, ubjerani, nabijani, jablanski, vezeni.

Po uzorku koji se na njima nalaze zovu se: nebom, jabukama, malim jabukama, frčkima, zvizda-

ma (okrunite zvizde i gole zvizde), jabukama i frčkima, okrunite zvizde i male jabuke, jabučice i ostali uzorci kojima ne znamo ime.

»Izvlačiti« ponjavci se tku preko deblike šibe ili prutića. Na licu su čupavi. Uzorci su: nebom, jabukama i uzorci bez imena. »Na prste« su jednaki na licu i naličju. Treba mnogo vune, jer se ne vidi osnova. Po uzorku su: nebom, jabukama, malim jabukama, frčkima, jabukama i frčkima i uzorci ma bez imena.

»Ubjerani« se tku u 4 niti. Između uzorka se vide i osnova crne boje. Po uzorcima mogu biti: jabukama, malim jabukama, jabučicama, okrunite zvizde, gole zvizde, drugi uzorci koji nemaju ime.

»Nabijeni« su u dvije i četiri niti. Ako su u 4 niti, zovu se legutački. Jednaki su s lica i naličja. U njih ide mnogo vune, jer se vuna nabija da budu gusti. Uzorci su samo šire.

»Vezeni« otka se vuna po vuni u 2 niti, pa se rukom vezu razni uzorci, ljudski i životinjski likovi.

Naše prabake su tkale i šarenice u 2 niti ili legutački u 4 niti. Šarenice se osnuju šarenom. Tka se vuna, po vuni, a kocke se mogu i prešarati.

Sada se tkaju ponjavci »nove mode« u 3 niti. U selu ima nekoliko ponjavaca »nebom« otkanih na taj način. Ostali uzorci su stilizirane ruže, vase i palmine grane. I oni se »ubjeraju« s krive strane. Vuna se nalazi na pravoj strani. U njih ide malo vune, tanki su i lagani. Danas se rijetko može naći stan u kući. Većinom je u kući samo jedna žena, pa ona i ne stigne sjesti za stan.

Više se ne čuje udaranje »bila«, već zujanje televizora, a gledanjem TV emisija ruke ostaju nezaposlene.

Trebalо bi nastojati da ono malo tkalja i dalje tka starinske uzorke novom modom...

Lucija Karalić

TISAK I RADIO O VEZOVIMA

Večernji list

RTV ZAGREB

»...»Đakovački vezovi« potvrdili su dobre namjere organizatora svečanih narodnih igara Slavonije, Turističkog društva u Đakovu, da se od zaborava spase etnografske vrijednosti tog dijela Hrvatske. U tome su doista uspjeli, to više što su se u čitav spektakl boja i običaja uključili mladi, koji će dalje njegovati kulturno nasljeđe svojih pradjedova...«

(Večernji list, Zagreb 1. VII 1968. M. Z.)

»Đakovački vezovi« značajna su manifestacija izvorne narodne umjetnosti Slavonije i Baranje. Iz godine u godinu ta se smotra razvijala i širila obuhvaćajući sve veći broj kvalitetnih izvornih grupa, koje još čuvaju folklorno nasljeđe u plesu i pjesmi, svirci i narodnoj nošnji. Pažljivim odabiranjem folklornih sadržaja, koji su u svojoj plemenitoj, izvornoj čistoći ujedno i najatraktivniji za suvremenog čovjeka (domaćeg i stranog!), ova će manifestacija sigurno zadržati i uvrstiti svoje mjesto u našem kulturnom i društvenom životu.

(Radio-televizija, Zagreb 1969.)

G L A S
S L A V O N I J E

»...Razigrane grupe iz Rokovaca, Semeljaca, Kešinaca, Babine Grede, Bošnjaka, Gradišta, Nijemaca, Slakovaca, Gornjih Miljana, Vraneševaca, Sopja, Đeletovac, Štitara, Brođanaca i folklorne grupe iz Slavonskog Broda, Vinkovaca, KUD »Bakići«, zatim grupe iz Josipovca i Osijeka prezentirale su narodni melos različite kvalitete: čisti izvorni bez utjecaja sa strane i onaj sa različitim utjecajima...«

(Glas Slavonije, Osijek 6. VII 1967.)

VJESNIK

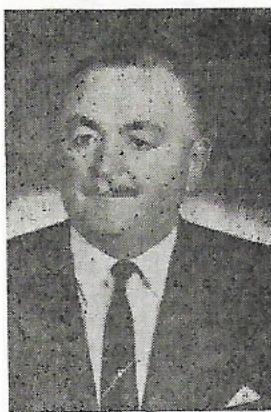
»...Đakovački vezovi 68« ta sjajna manifestacija folklora, pjesme i običaja naroda Slavonije, zadivila je 10.000 gostiju iz zemlje i inozemstva. U subotu i nedjelju đakovačke ulice, svečano ukrašene zastavama, cvijećem i šarolikim nošnjama učesnika igara, bile su jedinstven prizor kakav se u Slavoniji viđa samo jedamput godišnje...«

(Vjesnik, Zagreb 1. VII 1968. M. Sajler)

matica

»...U ovaj gradić u srcu slavonske ravnice, poznat po velebnjoj katedrali biskupa Strossmayera, tih je dana prispjelo petnaestak tisuća posjetilaca, među kojima i znatan broj inozemnih turista. Svi su oni došli da na samom izvoru dožive iskonsku ljepotu i draž narodnog stvaralaštva i folklora kojim se upravo Đakovoština može posebno dičiti. To su potvrdili i ovi četvrti po redu »Đakovački vezovi« okupivši više od tisuću izvođača u šarolikim narodnim nošnjama iz svih krajeva prostrane Slavonije i Baranje...«

(Matica iseljenika, Zagreb 1970. Nenad Gol)

PRAZNIK ZA OĆI

Po profesionalnoj dužnosti, kao izvođač ili promatrač prisustvujem svake godine brojnim festivalima u zemlji i inozemstvu. Svaki od njih daje nešto posebno i upečatljivo. No, za mene se iz toga niza raznih festivala, kojima sam prisustvovao, izdvajaju »Đakovački vezovi« kao jedinstvena manifestacija, koja smišljeno radi na njegovanju i očuvanju našeg folklornog blaga. Za samo nekoliko godina »Đakovački vezovi« su izrasli u jednu grandioznu manifestaciju, koja okuplja na tisuće djevojaka, momaka, snaša, djedova i baki iz čitave Slavonije.

Oni predano rade na svojim njivama — oru, siju i žanju, ali se oduju i radosti i veselju pripremajući se za nastup na Vezovima. Tko je sama jednom doživio onu svečanu povorku svatovskih zaprega ili ono šarenilo boja narodnih nošnji, taj će ostati vječiti poklonik ove manifestacije. Doživio sam ih i oči su mi se napojile ljestvom slavonske nošnje, kola, a uši tamburice i veselih poskočica. Vezovi za mene predstavljaju praznik za oči».

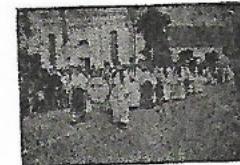
Sava Vukosavljev
RTV Novi Sad

RADOST SUSRETA

»Iako nisam pratilo sve »Đakovačke vezove«, osjetio sam u više navrata onu poznatu atmosferu velikog festivala, punu uzbudjenja i amaterskog oduševljenja, radost susreta, upoznavanja i prepoznavanja. I sve prateće priredbe simpatične su i korisne u turističkom smislu.

Dobro je što se u amaterskom oduševljenju napustio već nakon prve manifestacije natjecateljski element, jer jeftine atraktivnosti i estradni efekti nisu karakteristika narodne umjetnosti«.

Božo Potočnik
RTV Zagreb

ĐAKOVAČKI VEZOVI

*Živo je danas u našem gradu
Svugdje je pjesma, igra i ples:
Veseli Šokci prave paradu,
Krasiti stari đakovački vez.*

*Ne znaš je li ljepša cura, ili snaša,
Momci, ili ljudi u nošnji toj,
Ili je ljepši glas tamburaša
Što pjeva ovaj slavonski poj.*

*Svatovi, Ljelje i stari gajdaši —
Sve se u dugu povorku zbilo.
Na čelu povorke konjanik jaši
I svakom kuca, udara bilo.*

*S trobojkama našim oko pasa
Veseli mladići kolo vode,
I dok žito na njivama klasa
Visoko dižu stijeg slobode.*

*Veselje traje od rane zore
Nestaju brige, tuga ijad.
Iz tankih grla pjesme se ore —
Ponosan blista danas naš grad.*

Pavo Mišković

HAJD'MO

*Sa svih strana Slavonije ravne
U Đakovo na Vezove slavne
Hajd'mo, diko, željo moja južna,
Nek, se vidi — srca nisu tužna.*

*Nek' se čuju na četiri strane
Pjesme stare Slavonije ravne.
Hajte, momci, ljudi, djevojke i snaše,
Zaigrajmo staro kolo naše.*

*Tamburica neka nas veseli.
Koje srce nju čuti ne želi?
Zapjevajmo, nek srca se vesele,
Djed i baka pjesmu čuti želete.*

*Nek nas bude na broju što više,
Na papiru neka se napiše,
Zlatnim slovom neka se nariše,
Nek' se slovo nikada ne briše;*

*Da kroz sela Slavonije ravne
Ćera dika svoje lipicane,
U Đakovo, na Vezove slavne,
Ceraj, diko, svoje lipicane.*

Ivan Šimunić

VAŠE BRIGE ZA IZBOR I ORGANIZACIJU
ODMORA, ĐACKIH I NAUCNIH EKSURZIJA, SA-
VJETOVANJA I SEMINARA, TE IZLETNIČKIH PU-
TOVANJA I VIKENDA U ZEMLJI I INOZEMSTVU

prepuštite
TURISTIČKOM DRUŠTVU
DAKOVO

Za veliku slavonsko-baranjsku folklorну manifestaciju nije sretna okolnost samo to što je domaćin starodrevno Đakovo, koje se geografski nalazi u središtu slavonske ravni. Prednost leži i u idealnom rješenju glavnog objekta za takvu smotru. To je veliki, s raznovrsnim drvećem, prostrani park, kojeg je biskup Rafay počeo uređivati prije 150 godina.

Park se nalazi južno od biskupske dvore i zauzima nekoliko desetaka jutara zemljišta. Đakovčani, koji se ponose s takvim parkom, rado u njemu provode dnevni odmor.

U posljedne četiri godine, u nekoliko toplih dana mjeseca srpnja, đakovački park preraste u mali gradić — pravi slavonski. U debelu hladovinu visokih krošnji stoljetnih hrastova i borova utapa se na stotine i tisuće djevojaka i momaka, Slavonki i Slavonaca na kojima dominiraju raznolike i šarolike narodne nošnje s bezbroj lijepih vezova i vrijednih dukata. Tih dana Slavonija je tu. U Đakovu, u velikom parku. Tu nastaje i kratki predah između nezaboravnog mimohoda sudionika đakovačkim ulicama i nastupa folklornih skupina, koji traje gotovo preko čitavog dana. Da nema tog parka Đakovački vezovi ne bi bili ono što jesu. Pred ljetnom pozornicom, koja će se morati kad — tad natkriti, i izgraditi prateći niz objekti, nalazi se uređeno gledalište sa 1.200 sjedišta. No, zbog svog prikladnog smještaja program može promatrati i do 5 tisuća gledalaca.

Zbog takvih prednosti đakovačka smotra folklora, pjesama, igara i običaja se uvrštava u red najjeftinijih manifestacija u finansijskom pogledu, ali u pogledu sadržaja, u red najvrijednijih.

Dr Zvonimir Benčević doživotni počasni predsjednik Vezova

Dr. Zvonimir Benčević je svojim radom zadužio veliku slavonsko-baranjsku manifestaciju — »Đakovački vezovi«. Prvi je i glavni inicijator, propagator i kreator smotre slavonsko-baranjskog folkfora. Njegovim zalaganjem Vezovi su danas postali tradicionalna priredba, koja je poznata i izvan slavonsko-baranjske regije, pa i naše zemlje. I sada kada je otišao u mirovinu on je vezan za Đakovo i za Đakovačke vezove. Velika mu je želja da sudjeluje i u organizaciji petih jubilarnih igara, iako fizički nije više vezan za grad u kojem je doživio osobni jubilej — 50-godišnjicu rada i djelovanja na unapređenju konjogojsztva.

Đakovo ne zaboravlja takvog gradanina. Prva priznaja za svoj neumorni rad primio je od organizacija u kojima je provodio slobodno vrijeme. Na zajedničkoj sjednici Upravnog odbora Turističkog društva i Radnog predsjedništva Đakovačkih vezova održanoj 24. lipnja 1971. godine jednoglasno je izabran za doživotnog počasnog predsjenika Đakovačkih vezova.

To je u tom trenutku najviše što su mogle ove dvije organizacije dati svom zaslužnom predsjedniku.

To je ujedno priznanje grada u kojem je četvrt vijeka radio i stvarao.

To je i priznanje brojnih folklornih skupina, koje su inicijativom dr.a Benčevića iz prašnjavih vitrina izvadili veliko blago nošnji i vezova.

To je priznanje, ali ne i konačni rastanak. Nakon petih Vezova bit će to opet samo — DO VIĐENJA NA VEZOVIMA 72.

ORGANIZACIONA TIJELA JUBILARNIH IGARA — »ĐAKOVAČKI VEZOVI 71«

I POČASNI ODBOR

Predsjednik odbora: Josip Gabrić, predsjednik Skupštine općine Đakovo.

Članovi odbora: Vanja Radauš, Ivan Buković-Ciro, Pavle Blažek, Julije Njikoš, Mišo Ratkovčić, Ivo Lukić, Mirko Žurić, Eugen Predrijevac, Mirko Barišić, Rudolf Šverer, Luka Aparac, Stipo Rajković, Dionizije Švagelj, Stjepan Češnik, Ilija Đekić, Mato Perić, Josip Vilhelm, Stipo Stipanović, Božo Ćizmarević, Lucija Karalić, Zdenka Lehner, Eugen Njirjak, Adolf Šnajder, Stjepan Brlošić-Štroco, Jakob Mandić, Nikola Komlenac, Nikola Crnobrnja, Mirko Predrijevac, Zvonimir Benčević, Đuro Šulc, Drago Horvat, Davor Šošić, Ivo Bojančić, Ivan Halas, Rade Tomić, Rudolf Strnad i Mata Gabrić.

II RADNO PREDSJEDNIŠTVO

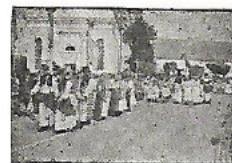
Predsjednik: Zvonimir Benčević.

Članovi: Zvonimir Benašić, Mijo Živković, Nikola Biljan, Josip Gabrić, Branko Špehar, Mišo Ratkovčić, Vera Sokolović Marijan Bulat, Ivica Pavić, Ksenija Pavić, Slavko Štimac, Mišo Nikolić, Rudolf Išasegi, Antun Valjetić, Drago Čajkovač, Ilija Katalinić, Franjo Čordašić, Josip Vinkešević, Stjepan Rechner, Franjo Kosina i Slobodan Vukomanović.

III ODJELI

1. Umjetničko scenski odjel (predsjednik Zvonimir Benčević).
2. Tehnički odjel (predsjednik Ivica Pavić).
3. Financijsko-komercijalni odjel (predsjednik Zvonimir Benašić).

ULICE DREVNI OBIČAJ HRVATA U BARANJI

»Oj, Baranjo med dvi vode ladne,
Brza Drava do tija Dunava.«

Tako kaže pjesma. Ta pjesma naša drevna, starinska. U pjesmu je narod sveg sebe unio. Ta igra naša vatrom i žarom mladosti gojena, i nošnja puna šara, umjetničkom nadarenoruču vezena, taj pliter s kamena kolijevke naše po čilimima i rubinama čuvan i njegovani u ovoj ravnici. Sarolik svijet kao i priroda naša. Od vrednih i nježnih boja proljeća i razbuktalim ognjem goruća ljeta do zgušnutih i tamnih tonova sumorne jeseni i bjeline snijegom zavijanih polja.

Naša je pjesma razvучena i otegnuta od težine svakidašnjeg truda bolesti i boli što nam život pruža il' od jada ljubavnoga, da zatim tu neuzvraćenu, neostvarenu ili zatomljenu snagu vratи u prkosu oštiru poskočića.

Eto, to je Baranja!

Baranjski Hrvati nastanili su se uz Dunav i Dražu. Uz Dunav su: Batina, Draž, Gajic, Topolje, Podolje, Duboševica. Blže Dravi slijede: Branjin Vrh, Šumarina, Luč, Baranjsko Petrovo Selo, Torjanci.

Uz rijeke su šume, ritovi, pa beskrajna rodna polja. A u toj prostranoj nizini kao otočić u moru uzdiže se pitomo brdo. Nisu ga zaludu još stari Rimljani nazvali Mons Aurea. Zlatno brdo, jer sve što ovdje rodi od badema i oraha do najplemenitijih vrsta voća, izvrsne je kvalitete. Čuvena su naša baranjska vina!

Svi nazivi na tom našem brdu i u najstarijim knjigama nose slavenske nazive kao TROJNAŠ, KRALJICE, RAVNICE itd. S TROJNASH puca pogled na ravnu Bačku, na daleka prostranstva Baranje, i na tornjeve i dimnjake Osijeka. U tom imenu TROJNAŠ odjekuje daleka prošlost našeg doseljenja i naseljenja. U slijedu stoljeća, gonjena napadačima, nadolazila su braća iz Dalmacije i Bosne. Tu na prorjeđenim i pustim ognjištima nastavlja se dalje

život u kućama od pletera, blatom omazanim i pokritim trskom. I danas se još nađe takvih kuća i otvorenih ognjišta.

Zivot u našim selima bio je bogat običajima. Većina običaja potiču iz starih slavenskih vremena, iako su tijekom stoljeća poprimila kršćansko obilježje. Jedan od takvih starih običaja su »ULICE«.

Početkom veljače, točnije 2. na Marino, započne paljenje vatri. Djeca nakupe po kućama kukuruzine, fašinu, ponekad i trske pa po svim ulicama (starinski po lesama) »Paju ULICE«.

Kad se vatra razgori otpjeva se pjesma:
Oj, ulice baulice,
na dvi strane jabučice
a na treće sokol sedi
sokol sedi pa besedi:
a kud si se zarosio?
jašio sam konja vrana,
pa sam našo zlatnu granu
pa sam odno kolundžije
da mi skuje troje ključe
da otvorim bila grada
pa da vidjem šta j' u
gradu su devet braća
i deseta sestra Marta.

Svi se devet razgovaru a kud ćemo sestra Martom? komu ćemo seju dati? Eli suncu el mesecu? Bolje suncu neg mesecu, Sunce će nas ugrijati, a Mesec će kumovati KUM KUM KUM!

Na izmaku zime u očekivanju i priježljivanju proljeća i sunca koje ga donosi braća će žrtvovati čak i sestruru mezmiku! Ako danas upitamo koju staricu, zašto se pale ulice, obično će odgovoriti: Vatra se pali na uspomenu Kristovog bjegstva kad mu se na taj način osvjetljavao put, a pjesma se pjevala da se progonitelje zadrži i smuti pa se tako eto i danas čini! Očito je da riječi pjesme o tome uopće ne govore. Tekst pjesme jasno nas upućuje na pravu smisao i svrhu održavanja ovog običaja.

Nakon obredne pjesme dječaci i djevojčice prešakaču vatrui. Pomalo pridolazi i ostala mladež pa i stariji, te se razvije pjesma a i svirka i igra. Ovo sastajanje imalo je veliki društveni značaj u vrijeme dok nije bilo radija i

televizije. Običaj se očuvao do današnjih dana u selima Draž i Gajic. Ulice se pale svake večeri.

Na Poklade pred kraj veljače zapale se posljednje vatre. Ta večer je najsvetčnija i najveselija. Poklade su zapravo završetak tih žrtvovanja što donekle otkriva i ova pokladna pjesma:

Cigani se zavadoše
lipu snašu ukrađoše.
pa ju latu za ručicu
pa ju vodu na vodicu.
U ručice ružmarin
i crveni tatarin
»bir veze dur veze
dudur veče moj.«

Ovdje se spominju Cigani koji predstavljaju tamne mračne sile u odlasku što povlače i žrtvu »lipu snašu«.

Vatre su tako pripomogle ljudima da se otrgnu ledenoj zagrljaju zime i svih njenih mora, a pobjedničko mlado Sunce u pratinji Lade i Ljelja pojavljuju se u pjesmama uz običaje vezane za proljeće.

Napisala: Jelka Mihaljev
nast. Draž

Večernji list

- PRVI DNEVNI LIST NA SUVREMENOJ OFSET TEHNICI
- SVAKE SUBOTE POSEBNI DODATAK ZA SELO
- POSEBNO IZDANJE ZA SLAVONIJU
- NAJVEĆI MALI OGLASNIK U SFRJ

Večernji list

VAŠ LIST

Najpopularniji na Vezovima

DVA GOSTOVANJA zagrebačkog Dinama

Drugi dan prvih svečanih narodnih igara Slavonije i Baranje »Đakovački vezovi« ostat će mnogim ljubiteljima nogometa Đakova i okoline u duhom sjećanju. Toga ponедjeljka 3. srpnja 1967. godine, zagrebački »Dinamo« na nogometnom igralištu »Jedinstva« odigrao je prijateljsku nogometnu utakmicu s domaćim NK »Jedinstvom«, a koja se završila pobjedom zagrebačkih »plavih« s rezultatom 4:0 (2:0). Zgoditke su postigli: Pirić 2, te Belin (11m) i Kiš po jedan, a utakmicu je vodio pred više od četiri tisuće gledalaca domaći sudac Jakob Tetman.

Zagrebački »Dinamo« nastupio je gotovo u kompletном sastavu i u tijeku čitave utakmice je imao terensku nadmoć, ali je nije mogao bolje iskoristiti zbog dobrog otpora domaćih igrača. Uz malo više prsebnosti »Jedinstvo« je moglo postići barem jedan ako ne i dva zgoditka. U cijelini, gledaoci su bili zadovoljni, obzirom na to da je Pirić pružio dopadljivu i efektну igru u polju, a mlađi Kovačić na vratima. Kod domaćih igrača naročito su se isticali Vidaković i Marjanović.

Nogometni klub »Dinamo« nastupio je u slijedećem sastavu: Škorić (Kovačić), Cvek, Braun, Mesić, Belin, Gračanin, Kobeščak, Pirić, Zambata (Novak), Kiš i Rora.

Za domaćina nastupili su: Žitnjak (Drljejan), Matković, Đelagić, Marjanović, Cerjan, Vidaković, Jovanović, Skender, Galović, Žeželj, Špehar, Belavić, Gašpić, Markovinović i Svalina.

Po drugi puta zagrebački »Dinamo« bio je gost četvrtih »Đakovačkih vezova« 70., kada je 27. srpnja 1970. godine na igralištu NK »Jedinstvo« pred više od osam tisuća oduševljenih gledalaca igrao protiv NK »Jedinstva«, pojačanog s Galovićem, Drljejanom, Špeharom i Skenderom. Susret se završio visokom pobjedom »Dinama« od 7:1 (2:0). Zgoditke su postigli: Novak 3, Pirić, Mesić, Čerček i Gucmirtl za »Dinamo«, a Žeželj za »Jedinstvo«. Utakmicu je vodio domaći sudac Ivica Šarčević.

Gosti su zasluženo pobijedili, jer su tijekom čitave utakmice imali igru u svojim rukama. Ovo je »Dinamu« bio prvi nastup nakon ljetne pauze i prvi nastup po dolasku novog »Dinamovog« trenera Čajkovskog, a poslije dobrih priprema za po-

četak prvenstvenih utakmica I nogometne lige. Gledaoci su bili zadovoljni, a igra je predstavljala pravo zadovoljstvo za ljubitelje nogometa cijele Slavonije, Baranje i sjeverne Bosne, tako da je stadion primio 8.000 gledalaca. Ujedno je ostvaren i najbolji finansijski rezultat, jer je prihod iznosio više od tri milijuna starih dinara.

Za »Dinamu« su nastupili: Dautbegović, Mesić, Cukon, Blašković, Ramljak, Pirić, Čerček, Lalić, Novak, Gucmirtl i Rora.

Za domaće »Jedinstvo« nastupili su: Drljejan (Verhas, Marković), Đelagić, Jančula (Menalo), R. Vidaković, Cerjan, Belavić (Pirš), Skender, M. Vidaković, Galović, Žeželj, Špehar (Vračević i Škrlić).

Ovo je »Dinamu« u posljednjih 10 godina bio zapravo treći nastup pred đakovačkom publikom, jer je prvi put u Đakovu gostovao 24. srpnja 1960. godine na proslavi 10-obljetnice Đakovačkog sportskog kluba. Na toj utakmici »Dinamo« je nastupio u svom najboljem sastavu, a suprostavio mu se kombinirani tim ĐŠK-a i »Slobode«, što je predstavljalo neslužbenu reprezentaciju našega grada. Pred preko četiri tisuće gledalaca susret je vodio osječki sudac Jocić, a gosti su pobijedili s 3:0 (1:0). Zgoditke su postigli Blažić (2) i Lipošinović.

Đakovčani su iznenadili vrlo dobrom igrom protiv renomiranog protivnika, te godine pobjednici Jugoslavenskog kupa, i da su domaći imali malo sreće, mogli su postići barem počasni zgoditak.

Dinamovci su pružili dopadljivu igru, tako da su gledaoci zadovoljni napustili stadion u želji da ćešće vide ovu renomiranu nogometnu ekipu.

»Dinamo« je nastupio u slijedećem sastavu: Irović (Stojanović), Šikić, Gašpert, Čonč, Crnković (Marković), Rede, Lipošinović, Dugandija, Zambata, Blažić i Jurišić.

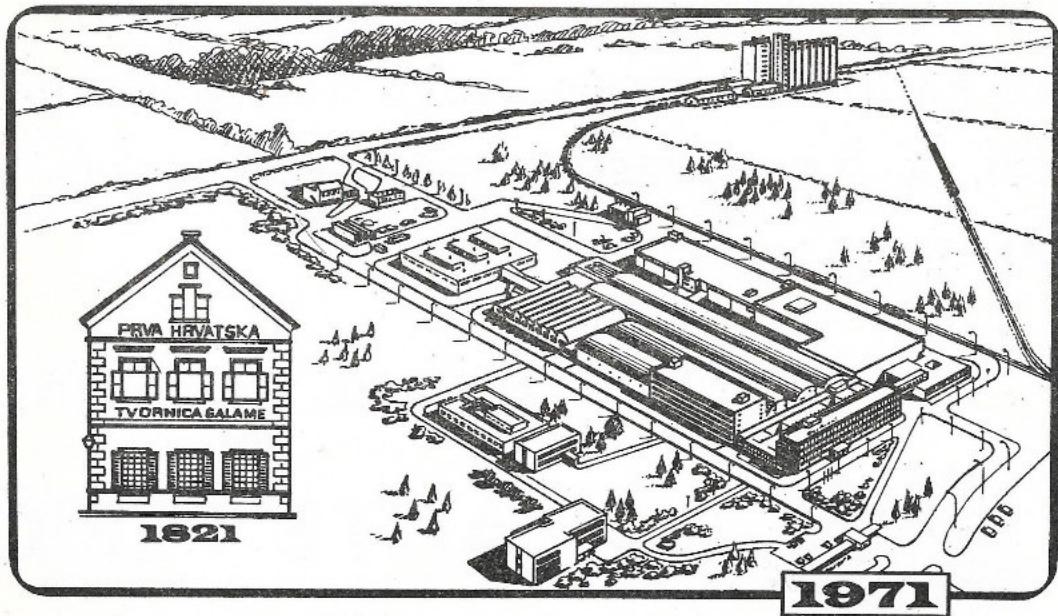
Za domaćine su nastupili: Topalović (Pejnović), Mandarić, Haramina (Babić), Baličević, Predrijevac, Cerjan (Švaler), Žigri, Marković, Špoljar, Kardović i Rebić (Tunuković).

Uz bogati slavonski i baranjski folklor, uz stare narodne nošnje, vezove i tkalačku narodnu umjetnost »plavi« bi bili i u buduće rado viđeni i dragi gosti »Đakovačkih vezova« i Đakova.

E. Njirjak

Gavrilović
MESNA INDUSTRIJA • PETRINJA

Gavrilović

150 GODINA GARANCIJE KVALITETE • 150 GODINA POVJERENJA POTROŠAČA

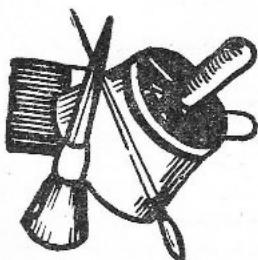
GRAĐANI

iznenađenje za vas!

VAŠ AUTOMOBIL, HLADJNAK STROJ ZA PRANJE RUBLJA, MOTORKOTAČ, BICIKL I STAN BIT ĆE OPET NOVI, A SVI RADOVI BIT ĆE BRZO I KVALITETNO IZVEDENI, AKO LAKIRANJE I LIČENJE POVJERITE POZNATOJ FIRMI.

SVE RADOVE IZVODIM S UVOZNIM MATERIJALOM, A ZA IZVRŠENE RADOVE DOBIVATE GARANCIJE.

ZATO NE ZABORAVITE:

ANTE PERIĆ

soboslikar ličilac i autolakirer

Pionirska 1 ĐAKOV

»UNIVERZAL«

KOMUNALNO PODUZEĆE ĐAKOVO

NAZOROVA ULICA 58 Tel. 255

- izrađuje projekte (nacrte) za stambene i druge objekte.
- izvodi građevinske radove iz oblasti visoko i niskogradnje, te belonosko-teracerske i klesarske radove i proizvode uz najpovoljnije uvjete.

»RADIO - ELEKTRO - CENTAR«

- poduzeće za premet i usluge u prometu robe
- import - export
- inozemna zastupstva ZAGREB, Trg Republike 15/IV

VELETRGOVINA I MALOPRODAJA: - svih vrsta elektro-aparata za kućanstvo

- radiomaterijal
- elektromaterijal
- aparati na plin i lož ulje

REC- KREDIT: prodaja na potroščki kredit svih roba - u vlastitim prodavaonicama Zagreb, Osijek, Sl. Požega, B. Luka, Split, Pula, Velika Gorica,
- u prodavaonicama poslovnih partnera u cijeloj Hrvatskoj

UVOZ: svih elektro-aparata za kućanstvo

ZASTUPANJE: inozemnih tvrđki: Nivico, Hitachi, Metz, Mikrofonbau, Siltal

TRAŽITE PONUDE I OBAVIJESTI!

TRGOPROMET

TRGOVINSKO PODUZEĆE NA VELIKO I MALO
ĐAKOVAC

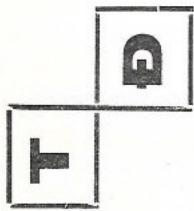
PRODAJE U SVOJIM DOBRO SORTIRANIM PRODAVAONICAMA:

- tekstil, kratku i pletenu robu i konfekciju
- galerijsku i bazarsku robu i konfekciju,
- proizvode od gum - guma i plastičnih masa,
- željezarsku i metalnu robu, bicikle i šivaće strojeve
- motorna vozila, rezervne djelove i pribor,
- poljoprivredne strojeve i alat,
- radio aparate, televizore i ostalu tehničku robu,
- sanitarni i vodoinstalacioni materijal,
- građevinski materijal i ogrjevno drvo i ugljen,
- elektrotehnički materijal i pribor,
- oružje lovački pribor i sportski pribor
- staklo, porculan i keramičku robu,
- parfumerijsku i kozmetičku robu i pribor
- boje, lakove, kemikalije i pribor,
- satove i izrađevine od plemenitih metala,
- namještaj,
- mješovitu i prehrambenu robu

BEZ OBAVEZE NA KUPNJU POSJETITE NAS U NAŠIM DOBRO SORTIRANIM PRODAVAONICAMA.

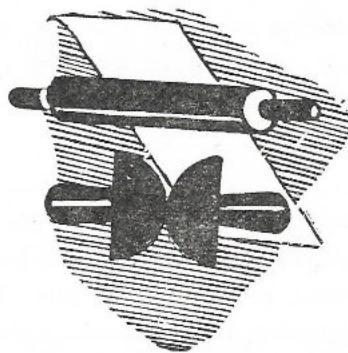
TIPOGRAFIJA ĐAKOV

GRAFIČKO IZDAVAČKO PODUZEĆE - ŠTROŠMAJEROV TRG 1
TELEFON 317 - ŽIRO RAČUN SDK ĐAKOV 3364 - 1 - 1520

Izdavačka djelatnost
Štamparija
knjigovežnica
kartonaža
radiona Štambilija

**u svojim pogonima
vrši izradu svih vrsta
knjiga, brošura, kata-
loga, tiskanica, uveza
i kutije iz sve ljepeške
te žigove svih vrsta**

OBRINOPODUŽE ĐAKOV

ima u svom sastavu pogone za građevinsko zanatstvo, proizvodnju i usluge

Mehaničko-bravarska i vodoinstalaterska radnja izvodi sve bravarske radove, građevinsku bravariju, vodoinstalaterske radove, unutrašnju kanalizaciju i izvodi centralna grijanja za velike objekte i domaćinstva.

Limarska radnja preuzima sve poslove građevinske limarije, izrađuje oluke i odvodne cijevi, korita iz pocijančanog lima, dimne cijevi i koljena, te izvodi gromobrane instalacije. Vrši popravak automobila.

Stolarsko-tapatarska radiona izrađuje i prodaje kvalitetni sobni namještaj, ormare, krevete i stolove, a u tapetarskoj radionici izrađuje sve vrsti kaučeva, polukaučeva, otomana i međraca. Izrađuje namještaj za trgovine i ugostiteljske objekte i ostale stolarske usluge po želji naručioca.

Električarsko-radio i fino mehaničarska radionica preuzima električarske instalacije na svim objektima, izrađuje nisko naponsku mrežu, vrši popravke svih kućanskih aparata, radio aparata i televizora s dostavom u kuću, popravlja i održava pisače i računske strojeve, bicikle, mopede te šivače strojeve.

Staklorezačka radiona preuzima za ustavljanje novogradnje, vrši usluge rezanja stakla, izrađuje okvire, prima po narudžbi izrade stakla za kuhinjski i ostali namještaj iz brušenog stakla.

Plastična i kožna galerija izrađuje sve vrsti kofera, putnih i sportskih torbi, aktovki i školskih torbi, stolnjake iz plastične mase i ostalih proizvoda iz skaja i ostalih plastičnih masa.

U vlastitoj trgovini vrši prodaju teške i lagane konfekcije, kratke i pletene robe, obuće i plastične galerije.

TVORNICA TRIKOTAŽE

PROIZVODE

Dječju, žensku i mušku vunenu i sintetičku trikotažu
po najnižim cijenama.

»GROZD« UGOSTITELJSKO PODUZEĆE ĐAKOVO

- nudi usluge smještaja i prehrane u svojim ugostiteljskim radnjama prenoćište „ĐAKOVO“ i novo uređenoj radnji »KORZO« kao i sve druge ugostiteljske usluge u radnjama koje se nalaze u Đakovu i okolnim mjestima,
- snabdjeva privatne ugostiteljske radnje svim vrstama roba na velikona skladištu i dostavom u radnje.
- prodaje sve vrste alkoholnih i bezalkoholnih pića građanima uz najpovoljnije cijene na svom skladištu.

»ZANATOPSKRBA«

nabavno prodajna zadružna organizacija

ĐAKOVAC

Snabdjeva proizvodno i uslužno zanstvovo sa reprodukcionim materijalom i to:

- vuna domaća i uvozna
- vuneno predivo svih brojeva
- koža i pribor
- analinske boje i kemikalije
- tekstil

Razvija i unapređuje štedno-kreditnu djelatnost zanatlija na području Đakovštine.

»RAD« GRAĐEVNO PODUZEĆE ĐAKOVO

**izvodi sve visoko i niskogradnje
a sa svojim pogonima sobosli-
karsko-ličilačkim i klesarsko-ta-
racerskim izvodi
obrtničke radove, kao i izradu
armirano-betonskih cijevi, nad-
voja, armirano-betonskih tava-
nica i nadgrobnih spomenika.**

**KOMUNALNA BANKA I ŠTEDIONICA
OSIJEK**

FILIJALE: ĐAKOVO,
VALPOVO,
BELI MANASTIR i
DONJI MIHOLJAC

80.000 STEDISA SA 22 MILIJARDE DINARA ŠTEDNIH ULOGA GARAN-
CIJA JE SIGURNOSTI

OTVARA: DEVIZNE I TEKUĆE RACUNE GRAĐANA
KREDITIRA: PRIVREDU I POLJOPRIVREDU
IZDAJE: POTROŠAČKE KREDITE

Ljekarna Đakovo

Ulica Maršala Tita 16

POSLUJE SVAKI DAN OD 7,30 DO 20 SATI
NOCNA SLUŽBA ZA HITNE SLUČAJEVE SVAKIM DA-
NOM OD 20 DO 7,30 SATI
NEDJELJOM OD 20 DO 8

Veterinarska stanica u Đakovu

SVAKODNEVNO, I PREKO ČITAVE GODINE, PROIZVODI I SNABDJEVA
VAS PRVORAZREDNIM PILICIMA TOVNIH PASMINA.

KORISTITE SE PRI UZGOJU PERADI SAVJETIMA I USLUGAMA
VAŠIH VETERINARA.

»CROATIA«

FILIJALA - ĐAKOVO

Vrši sva osiguranja vaše imovine

i lica pod najpovoljnijim uvjetima

OPĆA POLJOPRIVREDNA ZADRUGA

JOZO LOZOVINA - MOSOR

SEMELJCI - I. L. RIBARA 8

TELEFON 611 336

Suradnja sa selom

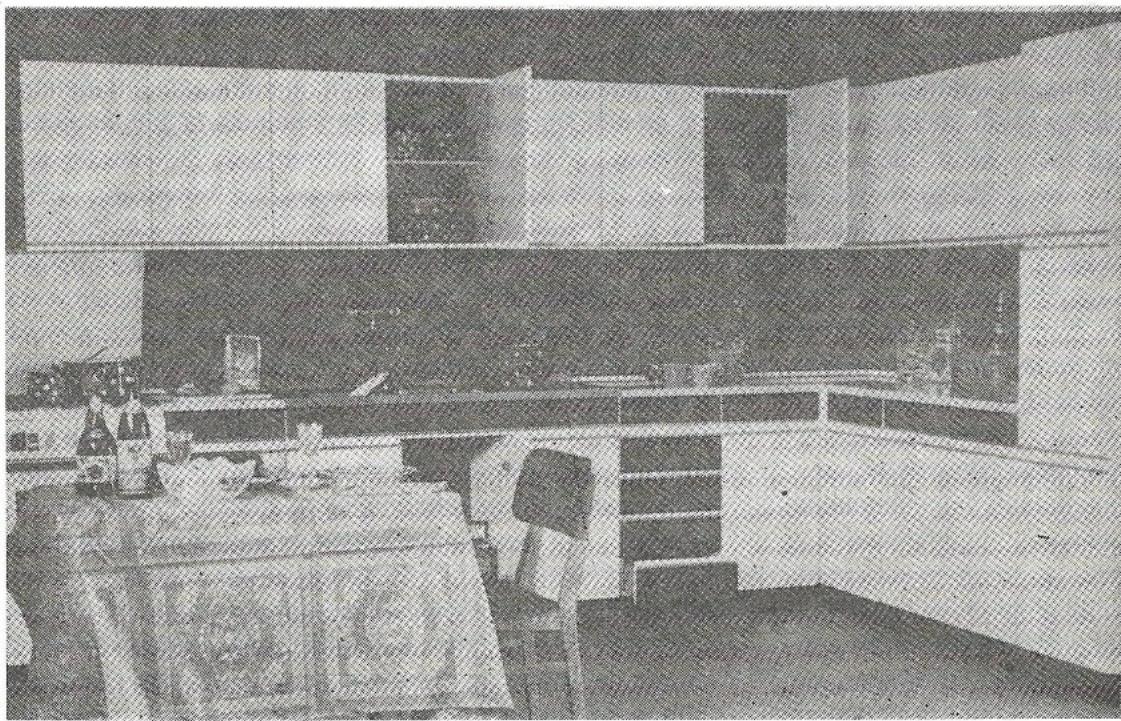
Transportne usluge

**Prodaja građevnog materijala (pjesak, šljunak,
cement, opeka)**

**Prodaja goriva i maziva na vlastitoj pumpnoj
stanici. Uzgoj i otkup ljekovitog bilja.**

Z A V A Š D O M

K U H I N J A

»CROATIA«

TVORNICA BATERIJA ELEMENTA I SVJETILJAKA — ZAGREB,
KOTURAŠKA 69 — YUGOSLAVIA

Telefoni: 512-335, 514-156, 511-864

Telex: 21-124 Yu. Croat

PROIZVODI:

BATERIJE ZA VAS;

- Za kvalitetni prijem vašeg tranzistora
- Za nesmetani rad vašeg gra-mofona i ostalih aparata na baterije
- Za ostale primjene, kao u baterijskoj svjetiljci sigurno će vas poslužiti baterije CROATIA — ZAGREB.

EXPORT-IMPORT ZEMALJSKIH PLODOVA

Praška ulica 2/II

Telefon 419-655 telex YU VOCEZG 21-II0

Poduzeće za izvoz-uvoz svih vrsta svježeg i suhog voća i povrća, šumskih plodova, dubokosmrnutog voća i povrća, voćnih pulpa svih vrsta, koncentriranih voćnih sokova, žitarica, stočne hrane i drugih poljoprivrednih proizvoda.

Specijaliteti — dalmatinski proizvodi, naročito višnja »Maraska«, badem, suhe smokve i masline.

Suhi varganji, bundevske koštice, voće u alkoholu, paprika krasavci, feferoni za industrijsku preradu.

Naročito specijalizirana firma za uvoz naranča, limuna, banana grape-fruita, suhog grožđa te drugog svježeg voća i povrća.

Novo u našem poslovanju — uvoz kolonijalne robe i prehranbenih proizvoda.

VLASTITI POGONI:

»VITAMINKA« tvornica voćnih sokova i konzervi BANJA LUKA,

»STUBIČANKA« tvornica voćnih sokova i koncentrata GORNJA STUBICA,

Zajednički pogon s PIK ĐAKOVSKO »ĐAKOVČANKA« tvornica voćnih sokova,

Plantaža »MILJEVCI« u Širitovcima kod Drniša,

Poslovne jedinice sa skladištima u Karlovcu, Osijeku, Splitu, Slavonskoj Orahovici, Subotici, Šempetru kod Nove Gorice.

Predstavništvo Beograd, Makedonska 15.

Skladišta i trgovačka mreža na veliko i malo u Zagrebu.

ODLIČNU OPEKU I CRIJEP
KAO I METLE NUDI VAM

CIGLARSKO PODUZEĆE
»TRUBDENIK«
ĐAKOV

AUTOSAOBRAĆAJNO
PODUZEĆE ĐAKOV

VRŠI sve prijevozne usluge kao i remontne usluge na svom samostalnom servisu za privatni i društveni sektor.

Direktor 327
Komercijala 339
Tehnička služba 353
Servisna radionica 307

Sve usluge vršimo u brzom roku po najpovoljnijim tržnim cijenama. Stavljamo na raspolaganje naše usluge izvan područja Đakova preko naših poslovnica u gradovima: Osijek, Zagreb, Beograd i Sarajevo.

ZAGREBAČKA MLJEKARA

TVORNICA MLJEKA, MLJEČNIH PROIZVODA I SLADOLEDA »LEDO«

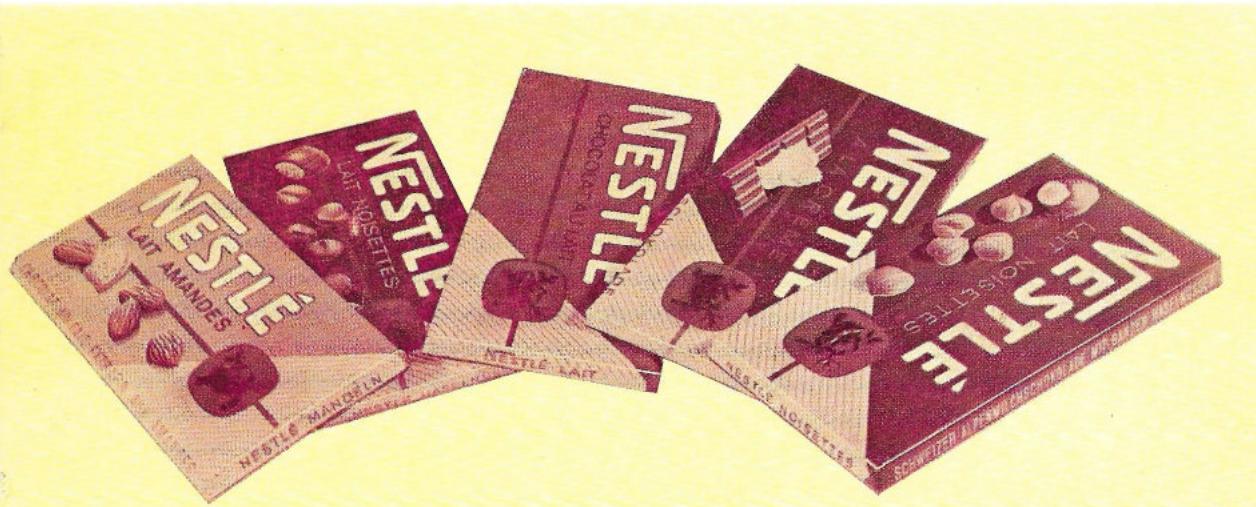
ZAGREB - BJELOVAR - VARAŽDIN - KARLOVAC - ROVIŠĆE - LIVNO - PAG - SENJ - KNIN

U SVOJIM TVORNICAMA otkupljuje i prerađuje godišnje 110 milijuna litara mlijeka.

RADI UNAPREĐENJA proizvodnje mlijeka, krme, priplodnih i tovnih goveda sruđuje s poljoprivrednim kombinatima i zadrugama, stručnim službama veterinarskim i poljoprivrednim stanicama, naučnim institutima i fakultetima.

UČESTVUJE u novčanom kreditiranju kooperanata za robnu proizvodnju mlijeka u seoskim gospodarstvima s 8 do 20 i više krava. Daje stručnu pomoć oko izgradnje modernih staja (u kojima je olakšan rad zbog suvremenih rješenja hranjenja, napajanja, izdubrivanja i mužnje), uređenja pregonskih pašnjaka, nabavi rasplodnih goveda i dr.

PROIZVODAČI MLJEKA - kooperanti koji žele pristupiti programu »Zagrebačke mljekare za robnu proizvodnju mlijeka neka se obrate **Centru za proizvodnju i otkup mlijeka »Zagrebačke mljekare«, 41000 Zagreb, Žitnjak bb.**

»NESTLÉ« čokolada — najfinija čokolada!

Čokolada koja se uživa u 111 zemalja svijeta!

»NESTLÉ« čokolada sadrži pravo bogatstvo vitamina i minerala!

Zapamtite samo je jedna »NESTLÉ« čokolada!

Ekskluzivni proizvođač za Jugoslaviju

Zvečerac
Prehrambena industrija
SLAVONSKA POŽEGA